

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Mesut OĞURLU

ORTAOKULDA VERİLEN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK DAVRANIŞI EDİNMELEERİ
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUŞ-2021

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Mesut OĞURLU

ORTAOKULDA VERİLEN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN
ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK DAVRANIŞI EDİNMELEİ
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa Önder ŞEKEROĞLU

MUŞ-2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	VI
TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	X
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR / ALAN YAZIN

1.1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	3

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SPOR	5
2.2. SPOR VE ÖNEMİ	6
2.3. BEDEN EĞİTİMİ	9
2.3.1. Beden Eğitimi ve Önemi	10
2.4. OKUL SPORLARI	11
2.4.1. Beden Eğitimi ve Spor	11
2.4.1.1. Tanımı	11
2.4.1.2. Tarihsel Gelişimi	12
2.5. EĞİTİMDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANLAYIŞI	13
2.6. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN GENEL VE ÖZEL AMAÇLARI ..	17
2.6.1. Beden Eğitimi ve Sporun Birey Üzerindeki Fiziksel ve Psikolojik Faydaları ..	19
2.6.2. Beden Eğitimi ve Sporun Toplum ve Ekonomi Üzerindeki Faydaları	19
2.7. BEDEN EĞİTİMİNE YATKINLIK	20
2.8. ÖZ YETERLİLİK	21
2.8.1. Tutum	25
2.8.2. Etik ve Ahlak İlkesi	27
2.8.3. Sporda Etik	28
2.8.4. Sporda Ahlak	28
2.9. BEDEN EĞİTİMİNİN GELİŞİM ÜZERİNE ETKİSİ	30

2.9.1. Fiziksel Gelişim	30
2.9.2. Psikomotor Gelişim.....	30
2.9.3. Zihinsel Gelişim	31
2.9.4. Duygusal ve Sosyal Gelişim	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR: GENEL BİLGİLER

3.1. BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN FAYDALARI	32
3.2. OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN GENEL AMAÇLARI	33
3.3. OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN ÖZEL AMAÇLARI	34
3.4. ORTAOKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ EĞİTİMİ VE SPOR ETKİNLİKLERİ.....	36
3.5. SPORDA FAİR PLAY.....	37
3.5.1. Sporda Fair Play'in Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalar	38
3.6. SPORTMENLİK DIŞI DAVRANIŞLARA NEDEN OLAN FAKTÖRLER ...	39
3.7. EĞİTİM ORTAMINDA FAİR PLAY DAVRANIŞLARININ KAZANDIRILMASI	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMA MODELİ / VERİLERİN ANALİZİ	42
4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM / ÇALIŞMA GURUBU	42
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	42
4.4. BULGULAR	43
SONUÇ.....	49
KAYNAKÇA	53
ÖZGEÇMİŞ.....	63

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKULDA VERİLEN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK DAVRANIŞI EDİNMELEİ ÜZERİNDERİ ETKİLERİ

Mesut OĞURLU

Danışman: Doç. Dr. Mustafa Önder ŞEKEROĞLU

2021, 80 sayfa

Okullarda verilen dersler öğrencilerin teorik bilgiler edinerek, hayatlarının ilerleyen dönemlerinde kullanmalarına neden olmuştur. Eğitim kurumlarında teoriden uygulamaya kadar birçok alanda dersler eğitim müfredatlarında bulunmaktadır. Özellikle ortaokullarda verilmekte olan beden eğitimi dersi öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimlerinin yanı sıra sportmenlik davranışlarının da değişmesine neden olmaktadır. Ortaokullarda beden eğitimi dersi görmekte olan öğrencilerin özellikle bu dönemlerinin ergenlik çağı dönemine denk gelmesi, bu dönemlerde oldukça gergin olmaları ve spor alanında fevri yada hırslı davranmaları sportmenlik dışı davranışların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Beden eğitimi dersi alan öğrencilerde özellikle bedensel ve zihinsel olarak rahatlamının olması, öğrencilerin spor esnasında durgun ve sakin olmalarına neden olur, beden eğitimi derslerinde gerekli etik ve ahlaki ilkelere de değinilmesi öğrencilerin gerekli sportmenlik davranışları edinmelerine neden olmaktadır. Bu çalışma kapsamında ortaokullarda verilen beden eğitimi derslerinin öğrencilerin sportmenlik davranışlarına olan etkileri incelenmiştir. Katılımcılara araştırmacı tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu ve Koç (2013) tarafından geliştirilen 2 faktörden oluşan, 22 soruluk beşli likert tipi olan Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) uygulanmıştır. Yapılan normallik testine göre normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde iki değişkenin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını incelemek için U-testi, ikiden fazla değişkenin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını incelemek için Kruskal-Wallis testi, çoklu karşılaştırmalarda ise hangi değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit edebilmek için Kruskal-Wallis testinden sonra tekrarlı U-testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket

programını kullanılmış olup hata payı 0.05 olarak kabul edilmiştir. Yapılan test sonuçlarına göre cinsiyet ve sınıf değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Sportmenlik, Ortaokul.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE İNFLUENCE OF SPORT LESSON GİVEN SECONDARY SCHOOL ON STUDENTS TO ACQUİRE SPORTSMANSHIP BEHAVİOR

Mesut OĞURLU

Advisor: Assoc. Prof. Mustafa Önder ŞEKEROĞLU

2021, Page: 80

The lectures given in schools have caused students to use them later in their lives acquiring theoretical knowledge. In educational institutions, lectures in many areas from theory to practice are exist in the education curriculum. Physical education classes given especially in secondary schools have caused to change stundents' sportsmanship behaviours in addition to their physical and mental improvements, Coinciding with the age of students who are taking physical lessons in secondary schools and their adolescence period on the same time and the fact that they are very nervous during these periods in addition during that period their impulsive and ambitious behaviour in sports cause unsportsmanlike behaviors. Physical and mental relaxation in students taking physical education lesson causes students to keep calm and compliant during sports, as well as mentioning the necessary ethical and moral principles in physical education lessons causes students to acquire the necessary sportsmanship behaviors. Within the scope of this study, the effects of physical education lessons given in secondary schools on students' sportsmanship behavior were examined. Participants were administered the Demographic Information Form created by the researcher and the Physical Education Lesson Sportsmanship Behavior Scale (BEDSDÖ), a five-point Likert-type 22-question scale developed by Koç (2013). According to the normality test, in the analysis of data that do not show a normal distribution, the U-test was used to examine whether the difference between the means of two variables was significant., the kruskal-wallis test was used to examine whether the difference between the means of more than two variables is significant, and after the kruskal-wallis test, repeated U-test was used to determine which variables are significantly different in multiple comparisons.. For the analysis of the data, SPSS 22.0 package program was used and the margin of error was

accepted as 0.05. According to the test results, it was determined that there are significant differences depending on gender and class variables.

Key Words: Physical Education, Sportsmanship, Middle School.

TEŞEKKÜR

Bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Mustafa Önder ŞEKEROĞLU'na, verilerin istatistik ve analiz kısmında bana yol gösteren Dr. Öğr. Üyesi Abdullah GÜMÜŞAY hocama, jüriye katılımıyla beni onurlandıran değerli hocam Sayın Prof. Dr. Hasan ŞAHAN'a, veri toplama aşamasında kıymetli zamanlarını ayırarak bizlere katkı sunan değerli katılımcılara, katılımcılara ulaşmama aracılık eden hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkür eder; saygılarımı sunarım.

Son olarak öğrenim hayatımın başından bugüne kadar sonsuz sabır ve anlayışla bana yardımcı olan, eğitimim için her türlü fedakârlıkları yapan, benim bugünlere gelmemde karşılığı ödenemeyecek emekleri olan sevgili aileme yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Muş-2021

Mesut OĞURLU

KISALTMALAR DİZİNİ

BEDSDÖ	:	Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği
EFPM	:	Avrupa Fair Play Birliği
F	:	Önem Düzeyi
GT	:	Genel Toplam
n	:	Kişi Sayısı
p	:	P değeri / Anlamlılık Düzeyi
ss	:	Standart Sapma
t	:	T Testi
UDS	:	Uygun Davranışlar Sergileme
UDK	:	Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma
yy	:	Yüzyıl
\bar{x}	:	Ortalama

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1. Araştırma Örneklemini Demografik Özellikleri	43
Tablo 4.2. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Cinsiyet Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.3. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Sınıflar Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	45
Tablo 4.4. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Lisans Durumu Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.5. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.6. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.7. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Kardeş Sayısı Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları.....	48

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

“Ortaokulda verilen beden eğitimi derslerinin öğrencilerin sportmenlik davranışı edinmeleri üzerindeki etkileri bazı faktörleri nasıl etkilemektedir?” sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmayla “Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarına etki eden faktörleri ortaya koymak” amaçlanmıştır.

Hipotezler

Ortaokul öğrencilerinin;

1. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılıklar gösterebilir.
2. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde sınıf değişkenine göre anlamlı farklılıklar ortaya koyabilir.
3. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde Lisanslı spor yapma değişkenine göre anlamlı farklılıklar görülebilir.
4. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılıklar ortaya koyabilir.
5. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılıklar ortaya koyabilir.
6. Öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı algı düzeylerinde kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılıklar gösterebilir.

Önemi

Yapılan bu araştırmayla ortaokul öğrencilerinin sportmenlik davranışlarının incelenmesiyle bu seviyedeki öğrencilerde fair-play anlayışının ne kadar yaygın olduğunun ortaya koyulması amaçlanmıştır. Ayrıca beden eğitimi derslerinde fair-play

davranışlarının aşılmasının ve sporun içindeki kişiler üzerine etkisinin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır. Alanda yapılan çalışmaların yetersizliği nedeniyle bu çalışmanın alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi sportmenlik davranışlarının farkındalığı artırmak ve daha önce yapılmış olan araştırma sonuçlarının bilinmesi açısından önem arz etmektedir.

Sınırlılıklar

Örnekleme dahil edilen okullar devlet okulları ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırmanın verileri İstanbul ili Bağcılar ilçesinde yer alan Kocaragıppaşa Ortaokulunda aktif olarak öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR / ALAN YAZIN

1.1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Günümüzde spor müsabakaları incelendiğinde spor ahlakına uygun olmayan birçok davranışın spor alanlarında sergilendiği görülmektedir. Taraftarların, spor yöneticilerinin, spor yorumcularının ve sporcuların spor etiğine uygun olmayan davranışları sporun ruhunu zehirlemektedir. Bu olumsuz davranışların spor alanındaki yaygınlığını azaltmada en önemli faktör elbette toplumun inşasında önemli rol oynayan eğitimidir.

Eğitim, kişinin yaşamı boyunca istediği yönde davranışını bilinçli olarak değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1994). Bu amaçla eğitim, bireyler ve bir bütün olarak toplum için daha iyi bir ahlaki yapı oluşturabilir. Ülkemizde örgün eğitim alanında 18.108.860 öğrenci olduğu göz önüne alındığında (Milli Eğitim İstatistikleri, 2019) geleceğin sporcularının hazırlanmasında eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Ahlakın temelidir; Sporcu, antrenör, hakem, yönetici, yorumcu veya destekçi yetiştirmek için eğitimin, özellikle beden eğitimi ve sporun önemi bu bağlamda dikkate alınmalıdır.

Beden eğitimi ve spor, fiziksel aktivite yoluyla psikomotor, duyuşsal ve bilişsel becerilerin geliştirilmesine izin veren eğitim programlarının ayrılmaz bir parçası olarak gösterilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2009). Beden eğitimi ve spor yoluyla etki alanında kişisel gelişimin sağlanması, sporda daha etik davranışların temelidir. Ancak bireyin çeşitli gelişim alanlarında beden eğitimi ve spordan yararlanabilmesi için konuyla ilgili olumlu tutum ve özgüvene sahip olması gerekir. Beden eğitimi ve spora yönelik tutumlar ve kendine güven, öncelik açısından ifade edilmektedir.

Beden eğitimine yatkınlık, bireylerin fiziksel aktivitelere yönelik bilgi, tutum, öz yeterlik ve inançlarını kapsayan bir kavram olarak ifade edilmektedir (Welk, 1999). Tutum, insanların yaşadıkları çevrede bulunan somut bir nesneye ya da soyut bir kavrama ilişkin tepki eğilimleri olarak tanımlanmaktadır (Cimilli, 2017). Tepkisel tutumlar bir kişinin davranışını ve algılarını etkiler (Recipient, 2013). Tutumlar, önemli davranış hipotezleri olarak kabul edilmektedir (Ünalnış ve Şahin, 2012). Bunun nedeni, bir kişinin geliştirdiği şeye karşı olumlu bir tutum sergilemesi durumunda, yarattığı şeye karşı olumsuz bir tutum sergileyebilmesidir. olumsuz tutumlar (Hotaman, aktaran Demirchid,

1995, 2006). Eylem sevgisi, eylemi karakterize etmede önemli bir faktördür. Bir birey zevk aldığı aktivitelerden memnunsa, düzenli aktivitelere katılma eğilimi olumludur (Schwarzer, 2014). Özgüven, bireyin kendine güveniyle ifade edilir (Bandura, 2006). Öz yeterlik kavramının insan davranışını belirlemede anahtar bir faktör olduğunu vurguladı. Böylelikle kendine güven, davranışın oluşumunda ve davranış yöneliminde oldukça etkili bir kavram şeklinde ifade edilmektedir (Bandura, 1997, Aktaran Bülbül, 2016). Anderson ve Bushman (2002), genel saldırganlık modellerine yönelik tutum ve yeteneklerin saldırgan davranışı etkilediğini bildirmişlerdir. Bu nedenle beden eğitimine, spora yönelik tutuma ve özgüvene göre iyi ve kötü davranışlar geliştirmek mümkündür. İyi veya kötü davranış, etik ve ahlak bağlamında ele alınır.

Sporda “üst ahlak” kavramı “fair play” ile karşılığını bulmaktadır. Bu anlamda adil oyun, sadece oyun sırasında sporcuların yazdığı kuralları takip etmekle kalmaz, aynı zamanda herkesin ahlaki tutum ve davranışlarını da yansıtır (Tiryaki, 2006). Özellikle beden eğitimi derslerinde adil oyuna uygun davranacak bireyler yetiştirmek için spor etiğine uygun davranışların vurgulanması ve bu davranışları sergileyen öğrencilerin ödüllendirilmesi önemlidir. Özellikle okul sporlarına katılan öğrencilerin tutumları ve beden eğitimi derslerindeki atletik davranışları, gelecekteki sporcuların tutumlarını, özgüvenlerini ve morallerini belirlemede çok önemli kabul edilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SPOR

Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümüdür (TDK, 2019). Sporla ilgilenen pek çok kişi, sporu uzaktan ve yakından farklı anlamlarda kullanmış ve sporun farklı tanımlarını vermiştir. Bunlardan bazıları; Spor, fiziksel ve zihinsel yetenekleri geliştiren, bağımsız olarak veya kendi kurallarına göre rekabetçi bir temelde birlikte yürütülen bir eğitim ve eğlence faaliyetidir. Spor, insan çevresini insan çevresine dönüştürme sürecinde belirli kurallara göre araçlı veya araçsız araç edinme yeteneğini geliştiren entelektüel, fiziksel, sosyal, rekabetçi, sosyalleşme, sosyalleşme, sosyalleşme ve sosyalleşme sürecidir. Rekreasyon faaliyetleri tek başına veya birlikte veya tam zamanlı olarak yürütülebilir. Spor, insan doğasındaki saldırganlığa karşı barışçıl bir şekilde kolaylaştıran saldırganlık duygusunu kontrol etmek için uygun bir rekabet ortamının hazırlanmasıdır. Benzer şekilde; Spor, egzersiz ve oyunları ustalıklı ele alır ve bize en temiz ve en güzel hissi verir. Gerçek anlamda spor, kişiyi geliştiren ve tüm fiziksel ve zihinsel yeteneklerini ortaya çıkaran ilk niteliktir. Spor, ulusal birliği destekleyen bir eğitim aracıdır. Spor, farklı siyasi görüş ve fikirlere sahip insanları ve devletleri belirli bir amaç için birleştiren bir fenomendir, sporu sosyal bir ihtiyaç olarak tanımlayanlar da vardır. Bazıları sporu sağlıklı bir yaşamın sırrı olarak, bazıları motivasyon hareketlerinin bir koleksiyonu, bazıları ise ara sıra bir savaş ve propaganda aracı olarak görmektedir (Çankaya, 2001). Spor sosyolojisinde başlangıç noktası sporun kendisidir, yani spor aktiviteleri ve spor etkinlikleri. Kökenleri ve özellikleri bakımından fenomen olan topluma, konumlarına göre spor ve olaylara yönelik tutumlar; daha uygun olabilir. Spor, çağımızın sosyal yaşamına derinlemesine yerleşmiş ve toplum yapısıyla şekillenen bir olgudur. Bu anlamda spor sosyolojisi; Spor önemli ve süreklilik arz eden bir fenomen olarak gören, sporu sosyal yapısı itibarıyla açıklayan, sporu sosyal kurumlar ve sosyal sistemler açısından ele alan bir bilim dalıdır. Spor, en popüler sosyal organizasyonlardan biridir. Spor, en dar ve en geniş anlamıyla insan yaşamında ve halk sağlığında önemli rol oynayan karmaşık bir olaydır.

2.2. SPOR VE ÖNEMİ

Spor, bir bireyin kazanmak için yaptığı teknik ve fiziksel bir çabadır; Aşağıdaki açılardan rekabetçi bir estetik süreçtir; Etkili bir araç ve konumuna göre toplum genelinde kurulan tüm toplumda aynı sosyal çatışmaların ve niteliklerin aynasına rehberlik edebilecek önemli bir sosyal kurum olarak düşünülebilir. Fiziksel durumu iyileştirmeyi amaçlayan, oyunlar, yarışmalar ve mücadeleler kavramını vurgulayan fiziksel bir egzersizdir (Konter, 2010). Bunlar, bireysel ya da ortak oyun şeklini alan ve genellikle belirli kurallara göre organize edilmiş, doğrudan fayda olmaksızın bir yarış oluşturan fiziksel hareketlerdir. Spor, bir bireyin doğal çevresini bir insan çevresine dönüştürme yeteneğini yaratır. Belirli kurallar altında, sosyalleşme, topluma entegre olma, fiziksel ve zihinsel olarak gelişme ve sosyalleşme yeteneği, bir araç olsun veya olmasın, tek başına veya sosyalleşen rekabetçi, kültürlü, meteorik bir fenomen olarak tanımlanır (Karagözoğlu, 2006).

İnsanlık tarihinde ölüm ve hayatta kalma mücadelesinin barışçıl bir metaforu olarak ortaya çıkan spor, bir zamanlar savunma ve hücum sporuydu, daha sonra bağımsız bir spor haline geldi ve daha sonra hayatımızda yerini aldı ve onları organize etmeye başladı. Duygu ve davranışlarını üstün bir şekilde ifade etmelerini sağlayacak şekilde. Spor Dalları; Kazanmak, başarmak ve başarıyı düzenli kurallarla takip etmek için insanın mücadele gücünü ve kararlılığını kullanan fiziksel bir egzersizdir (Biçer, 2007). Spor, bir kişinin belirli bir ortamda belirli bir zamanda, yerde, görünür değişimde veya dizide bir veya daha fazla kişiyi sporcu olarak göstermeyi içeren davranışını ifade eder (Dever, 2010). Spor, çeşitli amaçlar için gerçekleştirilen bir egzersizdir ve performans iyileştirmesi ve çeşitli amaçlar için önceden belirlenmiş ve kabul edilmiş kurallara bağlılık gerektiren araçlardır.

Spor; Kurallar çerçevesinde bireysel veya toplu oyunlar şeklinde sunulan ve genellikle rekabete yol açan bir dizi fiziksel harekettir. Spor, bireyin fiziksel hareketini ve motor becerilerini her yönden belirli kurallar dahilinde geliştirmeyi ve bu nitelikler için belirli kurallar dahilinde rekabet etmeyi amaçlayan sosyal, biyolojik ve pedagojik bir aktivite olarak düşünülebilir. Spor, genel olarak mükemmelliği ve liderliği simgeleyen sosyal bir oluşumdur. Bu oluşum, oyunları ve mücadeleleri birleştirmek için daha fazla fiziksel yetenek olması nedeniyle kazananları ödüllendiren üst düzey bir oyun olarak

tanımlanabilir ve sürekli çaba gerektiren bir çaba olarak tanımlanabilir. Spor psikolojisi açısından; Bireylerin topluma uyum sağlamasına, sağlıklı zihinsel ve fiziksel gelişim göstermesine yardımcı olan bir faaliyettir (Erdemli, 1996).

Spor, bir bireyin kendi fiziksel ve zihinsel becerilerini kullanarak geliştirdiği, bağımsız olarak veya finansal beklentilerle kombinasyon halinde veya yalnızca zevk amacıyla gerçekleştirilen ve başkalarıyla rekabet gerektiren ilgili kişilerin faaliyetlerini içeren bir kavramdır.

Tüm dünyada popüler olan spor artık psikoloji, sosyoloji, ekonomi ve benzeri alanlarda kullanılmaktadır. Tüm boyutları ile değerlidir. Günümüzde spor faaliyetleri dünyanın tüm ülkelerinde izlenmektedir ve geniş bir izleyici kitlesine sahip bir sektördür. Uluslararası değerlendirme için spor; Dünya çapında milyonlarca insan tarafından kontrol edilir ve gerçekleştirilir. Özellikle Olimpiyatların gelişmesi, Dünya Kupası, Uluslararası Kupa ve sosyal medyanın gelişmesiyle dünya çapında yüz milyonlarca insan ilgileniyor. Uluslararası kuruluşlar, ulusların markalaşma ve siyasi yönetim gibi ilkeleri uygulayarak fiziksel güçlerini ve güçlerini göstermeleri için bir platformdur. Sporun, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimin temel unsurlarından biri, insanların fiziksel ve zihinsel sağlığını iyileştirmek, bireysel, sosyal ve uluslararası uyumun gelişmesi için kişisel olgunluk ve karakter özelliklerinin geliştirilmesi yoluyla bilgi ve becerilerin kazanılmasıdır. önceden belirlenmiş bir dizi kurala göre birleştirmek, başarılı olmak, bireysel mücadeleyi artırmak. Rekabet etmek ve rekabet etmek için çok taraflı faaliyetlerdir (Acet, 2005). Spor birçok süreçte, formda ve kurumda öz farkındadır. Bunlar arasında elit sporlar, boş zaman sporları, çocuk ve gençlik sporları, aile sporları, eğlence sporları, okul sporları ve tatil köyü sporları bulunmaktadır.

Spor, insanların fiziksel ve ruhsal sağlığını koruyan ve sağlıklı bir yaşam sürmelerine olanak sağlayan bir aktivitedir. İnsanlık tarihindeki ilk sporlar savunma ve hücumdu. Çünkü yiyecek, barınak, doğa ve avcılara karşı mücadele vardı. İnsan sayısı arttıkça ve temel ihtiyaçlar arttıkça ölümcül araçlar bulundu. Nüfus arttıkça insan mücadelesi de arttı. İnsanlar birbirlerine hakim olmaya çalıştılar ve kavga etmeye başladılar. Daha sonra insanlar ortak düşmana direndi, neşe ve üzüntü içinde bir araya gelme, onlara yardım etme ve bu birliği simgelemek için gruplar halinde çalışma ihtiyacı hissetti ve bu yönde birlik temelli takım sporları ortaya çıktı. Böylelikle ilk zamanlardan

beri her sporun temeli, ihtiyaçlara cevap verme, mutlu hissetme, birbirlerinden yararlanma ve yardımlaşma ilkelerine dayanmaktadır. Sağlıklı bir nesil yetiştirmek ve böylelikle modern bir toplum inşa etmek için önemli bir araçtır. Özellikle çocuklarda ve gençlerde fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı ve sosyal olarak gelişmiş davranışların gelişmesine katkıda bulunurken diğer yandan yaratıcı, yaratıcı, üretken, bireysel, beyefendi, zeki, sabırlı ve ahlaki gelişimine büyük katkı sağlar (Ersoy, 2006).

Başarılı olabilmek için sporcunun onu istemesi, yaptığı sporu sevmesi, onun için çok çalışması, yaptığı işte huzur ve mutluluk hissetmesi, manevi ve sosyal başarıya hazır olması gerekir. Bu özelliklerin hem genel hem de spesifik spor motivasyonlarının özelliği olduğu görülebilir. Genel bir spor arzusu olmayan kişiler para kazanma arzusuna sahip değildir ve spor için özel bir arzusu olmayan kişiler düzgün ve düzenli çalışmazlar. Bunlar eksik olunca da yeterli performans ortaya konamaz.

Performansın motivasyon yönünden oldukça karmaşık olduğu söylenebilir. Günde 4-6 saat egzersiz yapmak ve uzun yıllar antrenmana devam etmek, çok yüksek düzeyde spor tutkusu ve yüksek düzeyde genel spor coşkusu gerektirir. Her iki sporcu da yaptıklarını sevmeli, rahat ve huzurlu hissetmeli, başarılı olmalı ve toplumun onlara verebileceğini istemelidir (Yamaner, 2001). Bu iki özlem yeterince dengeli olmazsa, başarısız veya sürdürülemez sporlarla karşı karşıya kalacağız. Spora karşı özel bir tutkusu olmayan sporcular, başarıya ulaşmak için gerekli antrenmanı yapma konusunda isteksizdir ve daha iyi performans gösteremezler ve fiziksel durumları ve performansları her zaman iniş çıkışlar gösterir. Öte yandan genel bir atletik iradeye sahip olmayan veya düşük seviyede olan sporcular, kazanma arzuları ve kararlılıkları nedeniyle büyük başarılar elde edemeyeceklerdir (Yetim, 2006). Pek çok spor yazarının vurguladığı gibi amatörün ruhu, spor için belirli bir sebepten başka bir şey değildir. Bu nedenle performans sporcusu bu tür bir motivasyona sahip olmalıdır. Spor ve fitness genellikle mükemmel performansın iyi tanımlanmış alanlarıdır. Bir çaba sarf ederek ve hareketi yöneterek performans iyileştirilebilir. Bireyler daha başarılı veya daha az başarılı olabilir. Ayrıca sosyal faktörlerin performans üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisinin olup olmadığı çok önemlidir. Öte yandan, değer değerlendirmesini tanımlayan eleştiri ve kararlar, bu olayların potansiyel etkilerini kabul eder, ancak davranışsal değildir. Spor yapan kişilerin en önemli rolü davranışlarıdır. Spora katılmak, ergenlerin yetişkin olarak

gelişmesi için birçok fırsat sağlar. Araştırmalar, spor yapmanın karakter ve liderlik gelişimini desteklediğini göstermektedir (İkizler, 2009).

Beden eğitimi ve spor, bireyin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyen etkinliklerdir. Modern eğitimin temel ilkelerinden biri, bireyleri gönülden, entelektüel, duygusal ve sosyal olarak eğitmektir. Sporun amacı, bireyin beden ve ruh sağlığını iyileştirmek, kişisel gelişimini teşvik etmek, bireyler, toplumlar ve uluslar arasında birliği sağlamak, mücadele gücünü artırmak ve rekabet ortamında iyi mücadele etmesini sağlamaktır. Bunu yaparken, çalışmasını dört gözle bekleyin ve böylece rekabette bir kazanım elde edilmektedir.

Kişilerin psikolojik ihtiyaçları her zaman farklılık göstermektedir. Kişilerin psikolojik durumunu etkiler ve yaşamlarının yönünü belirler, bu nedenle spor yönelimi ve süreklilik dönemindeki kişilerin psikolojik rahatlığı ve mutluluğunun spor yaşamında önemli koşullar olduğu söylenebilir (Karaküçük, 2008). Ayrıca hareket, en önemli kişisel ihtiyaçlardan biridir. Bu gereklilik sabitlenir ve belirli kurallara göre sık sık takip edilirse yani spor yaparsanız vücuttaki olumlu değişimler ve gelişim çeşitli enstrümanlar ile görselleştirilip ölçülebilir. Toplumda spora katılmanın türleri, seviyeleri, faydaları ve zorlukları insanların ilgi alanlarına ve yeteneklerine bağlı olmayabilir. Toplumun spora yönelik tutumu nedeniyle spor yönetimi ve organizasyonu daha önemli olabilir. Günümüzde spor, dünyada giderek daha önemli hale geliyor. Bu nedenle sporu bir yaşam biçimi haline getirmeyi hedefler. Modern toplumun en belirgin özelliklerinden biri olan sosyal ayrımcılıkta spor, işbölümünün artmasında ve sosyal bütünleşme arasında uyumun sağlanmasında aktif bir faktördür. Sosyal uyum ve çatışma kalıplarına ek olarak spor, kaosu ve etik olmayan davranışları en aza indirmede, kurallara uymada ve gerginliği toplumun yararına yönlendirmede en önemli faktörlerden biridir.

2.3. BEDEN EĞİTİMİ

Beden eğitimi: Türk Dil Kurumu, bedeni güçlendirmek ve sağlığı korumak için fiziksel aktiviteyi fiziksel bir egzersiz olarak tanımlamaktadır (TDK, 2017). Kavramsal olarak, spor kavramının literatürde birçok tanımı vardır. (Kuru, 2000). Beden eğitimi, bir kişinin psikolojik, bedensel ve zihinsel gelişimini sağlamak, onu iş hayatına ve günlük yaşama hazırlamak, milli bilinç ve vatandaşlık düzeyini güçlendirmek amacıyla yürütülen düzenli ve metodolojik faaliyetlerdir. Beden eğitimi ve spor, bir kişinin fiziksel,

psikolojik, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine odaklanan fiziksel aktivitelerdir. Eğitim sisteminde bireyin sosyalleşme işlevini yerine getiren ve böylece genel eğitimi tamamlayan bilinçli, planlı bir etkinliklerdir (Çelik, ve Pulur, 2011). Eğitim bağlamında spor ve oyun etkinliklerini düzenleyen fiziksel egzersizlerden oluşan beden eğitimi; kuvvet, hız, çeviklik, denge, koordinasyon ve tepki süresi gibi becerilerle ilgili spor bileşenlerinin gelişimine katkı sağlar. Beden eğitimi, katılımcıların kişisel özelliklerine ve koşullarına göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı, jimnastik, oyunlar ve her türlü spor ve egzersizi içeren geniş bir faaliyet yelpazesidir (Aracı, 2006). Kısaca beden eğitimi, düzenli ve sistemli olarak gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerdir.

2.3.1. Beden Eğitimi ve Önemi

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Amacı; "1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarınıdır." Bu amaç doğrultusunda, beden eğitimi ve spor dersini görmüş olan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

- Çeşitli fiziksel etkinliklere ve spor dallarına özgü hareket becerilerini geliştirir.
- Hareket kavramları ve ilkeleri çeşitli spor dallarında kullanılmaktadır.
- Çeşitli spor dallarında hareket stratejileri ve taktikleri kullanır.

Beden eğitiminin temel amacı, her öğrencinin beden eğitimi ve hareket eğitimi (52) yoluyla en yüksek fiziksel yetenek seviyesine ulaşmasına yardımcı olmaktır, beden eğitiminin amacı, yani çocukların birçok şeyi başarmasına yardımcı olan beden eğitimi. motor beceriler ve yeterlilikler Çeşitli aktiviteleri ve spor çeşitleri ile tanıtılmıştır(Graber, Woods and Castelli, 2007). Milletler, sağlıklı bir nesli teşvik etmek için beden eğitimi ve sporu genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak görürler. Bu nedenle beden eğitimi ve sporu bir devlet politikası haline getirir ve bir bireyin yaşamının tüm aşamalarını kapsar. Özellikle okullar, beden eğitimi ve sporu teşvik etmede önemli bir rol oynamaktadır. Okuldaki beden eğitimi dersleri öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak sağlıklı, mutlu, ahlaki ve iyi kişisel ve sosyal özelliklere sahip olmalıdır; Demokratik bir yaşamın

gerektirdiği davranışları ve milli kültürel değerleri kazanmış, yaratıcı, yaratıcı, üretken bireyler yetiştirmek için en önemli araçtır. Ayrıca beden eğitiminin öğrencilerin fiziksel ve sosyal gelişimleri üzerinde olumlu bir etkisi vardır ve birçok çalışma akademik başarının başarılı olduğunu göstermiştir. Bugün beden eğitimi ve insan yaşamının birbiriyle ilişkili iki fenomen olduğunu görüyoruz. Bilinçli beden eğitimi, kişinin yaşı ne olursa olsun, yaşamın tüm sürekliliklerinde bireyin yaşamına sağlık, esenlik ve mutluluk katar. İnsanları kişisel, ahlaki, sağlıklı, kültürel ve eğitimsel olarak geliştirir (Balcıoğlu, v.d., 2005).

2.4. OKUL SPORLARI

Beden eğitiminin tüm akademik hedeflerini içeren okul sporları, beden eğitiminin eğitici niteliğine ve sporun rekabetçi doğasına sahiptir. Okul sporları öğrencilerin özgüvenlerini ve öz düzenlemelerini artırır, takım çalışması ve spor becerilerinin gelişmesi için gerekli koşulları yaratır (NFSH, 2002 akt. Öcal ve Koçak, 2010).

Eğitim ve sporu birleştiren okul sporları, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda beceri ve yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanır ve öğrencilere düzenli egzersiz alışkanlıkları kazandırır. Öğrenciler; Okul sporları etkinlikleri, değerleri bütünleştirmede ve sosyalleştirmede, kuralları öğrenerek sosyalleşmede, özgüven geliştirmede ve kötü alışkanlıklardan kaçınmada önemli bir rol oynamaktadır (Akgül vd., 2012). Öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve entelektüel bilgilerini geliştirmek, okul sporlarının genel amacı olarak kabul edilir. Bu genel amaç doğrultusunda öğrenciler, işbirliği ve dayanışma becerilerini geliştirme, kurallar hakkında bilgi sahibi olma, paylaşma, başkalarına yardım etme, hoşgörölü olma ve adaleti öğrenme fırsatına sahiptir. Ayrıca okul sporlarının önemli hedeflerinden biri de okul sporları yoluyla insan, doğa ve toplum etkileşimi yoluyla öğrencilerin bilgilerini geliştirmektir (Pehlivan, 2004).

2.4.1. Beden Eğitimi ve Spor

2.4.1.1. Tanımı

Beden eğitimi, fiziksel egzersiz yoluyla psikomotor, duyuşsal ve bilişsel becerilerin geliştirilmesine izin veren eğitim programlarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir (MEB, 2009). Bu bakımdan fiziksel aktivite, bireyin her yönden gelişimine katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bireyin sosyal gelişimine de önemli katkılar sağlar (Heper, 2012). Spor ise rekabette odak noktası olan rekor kırma ve şampiyon olma pratiği

olarak tanımlanıyor. Spor, spor kavramına benzer özelliklere sahiptir, ancak bir spor, bir yarışma, bir reklam aracı, bir meslek, bir rehber, bir politika aracı, üretime katkı, sosyal etkileşimde artış ve profesyonel bir kariyerdir. koşullar değişebilir (Heper, 2012).

2.4.1.2. Tarihsel Gelişimi

Beden eğitimi ve sporun tarihsel gelişimini incelemek; Beden eğitimi ve spor aşamalarını, ne için yapıldığını, nasıl ve ne zaman oluştuğunu ve toplumların kültürel yapısını tanımamızı sağlar. Bu nedenle, zamanla, spordaki değişikliklerin incelenmesi, spor ve saha araştırması hakkında daha fazla bilgi sağlayacaktır.

Toplumlarda spor tarihinin incelenmesi, fiziksel kültür ve sporun mevcut konumunu açıklamak için önemli bir kaynak olarak kabul edilir. Her toplumun genel yapısını belirleyen kendi gelenekleri, istekleri ve alışkanlıkları vardır. Farklı kültürel özelliklere sahip bir toplumda aynı konuda farklı görüşler alınabilir. Böylece geçmiş ve günümüz toplumlarında sporun tarihsel süreçteki rolünü, sporun rolünü ve spor kavramını yaratan kültürü incelemek mümkündür (Shahin, 2003). Ayrıca spor tarihi sayesinde sporun bireyler ve toplum üzerindeki etkisine bakmak ve sporun nasıl ortaya çıktığını ve neden ortadan kaybolduğunu açıklamak mümkündür (Gillet, 1975; akt. Dever, 2010).

Fişek (aktaran Devert, 1985, 2010) ilk sporu Mısır ve Babil toplumlarına, tarihte 5.000 ila 6.000 yıl önce bilinen ilk devletlere bağladı ve sporun bu toplumlarda bir beceri yarışmaları oyunu olarak ortaya çıktığını savundu. . Bununla birlikte, tarihte ilk ortaya çıkan sporların genellikle savunma ve hücum olduğuna inanılıyor. Tarih öncesi çağlarda insanlar, ölüm kalım savaşlarından başarıyla çıkabilmek için araç olsun ya da olmasın fiziksel baskı yapmak zorundaydı (Fişek, 2003).

Tarihte ilk sporun savunma ve hücum amaçlı oynanması, bu eylemlerin spor olduğu anlamına gelmez. Çünkü o dönemde sergide sergilenen beceriler sporda uygulanmıyordu. Bir becerinin spor olarak kabul edilebilmesi için boş zamanlarında özgür ve hayatın endişelerinden uzak olması gerekir. Ancak gerçekleştirilen beceriler sporun temelini oluşturduğu için “spor start-up” olarak adlandırılır (Dever, 2010). Arkeolojik kazılara göre boks, güreş, okçuluk, epe gibi sporlar M.Ö. Mısır ve Sümerler gibi tarihin ilk vilayetlerinde 3000 yıldır görülüyor (Fişek, 1985; aktaran Dever, 2010). Savunma ve hücum sporlarının gelişmesinden sonra Demir Çağı'nda insanlık doğa ile mücadele etmiş ve kürek, kızak, kayak, ata binme, kano ve yelkencilik gibi eski formların ortaya

çıkmasıyla ulaşım ihtiyacı doğmuştur. . Tarihteki en son takım sporları ortaya çıktı. İnsanların birbirine ihtiyaç duyması, birlikte çalışması ve işi paylaşması boş zaman yaratmakta ve bu da takım sporlarının doğuşunun önünü açmıştır (Dever, 2010).

Geçmişten günümüze spor, farklı toplumlarda farklı konseptlerle uygulanmıştır. Çin uygarlığı, M.Ö. Bu, 2700'lere kadar dini uygulayan bir fiziksel kültür türü olan kung fu dalının keşfedilmesine yol açtı. Çin medeniyeti, zayıflıklarının üstesinden gelmek için yarışmalar düzenledi, kung fu uygulamasını sağladı ve kaybedenlere değil kaybedenlere şarap kupaları sundu (Gillet, 1975; aktaran Dever, 2010). Böylece Çin medeniyeti, sporun ahlaki yönünün her zaman farkında olmuş, sporun doğasına bağlılığını göstermiş ve böylece sporda ahlaki bozulmayı önlemeye çalışmış ve sporun erdemlerini temsil etmiştir.

Japonlar ise 1603 yılında okullar arası yüzme yarışmaları düzenlemek için tarihteki ilk resmi spor organizasyonu olan Japon İmparatoru Yozei'yi kurmuştur (Fisek, 2003). Antik Yunan toplumu üzerine yapılan bir araştırma, siteler arasındaki sürekli mücadeleye dikkat çekiyor. Yunan toplumunun farklı eyaletlerinde yaşayan insanlar, savaşa hazır olmak için sürekli eğitildi ve mükemmel bir kas vücut yapısına sahip olmak istediler (Gillet, 1975; akt. Dever, 2010). Zamanla antik Yunan toplumunun bu durumu, site arasında dini temelli Olimpiyat Oyunlarının ortaya çıkmasının yolunu açtı. Efsaneye göre Olimpiyat Oyunları M.Ö.'de Kral Alice Ifitos tarafından düzenlendi. 776'da başladı (Fişek, 1985; aktaran Dever, 2010) ve eski Yunan toplumunun en önemli kutlaması olan sosyal barışın tesisine katkıda bulundu. MÖ 776'dan itibaren M.S. 392 yılına kadar süren olimpiyatlar din temelli olmakla birlikte, olimpiyatların siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda düzenlenmesinin başka nedenleri de vardı (Karakukuk, 1989. Devert, 2010). Böylelikle tarihten günümüze spor, toplumun birçok kesimini kapsamış ve sosyal olaylara dönüşmüştür.

2.5. EĞİTİMDE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANLAYIŞI

Spor eğitimi, sporcunun uyanmasını ve harekete geçmek için motive olmasını sağlar. Bu sayede spor eğitiminde yetenekli kişiler fark edilmekte ve spor dahileri ortaya çıkmaktadır. Spor eğitimi almadan spor yıldızlarına aday bulmak çok zor bir durum olarak kabul edilmektedir (Erdemli, 2008). Ancak spor eğitiminin tek amacı sadece en iyi sporcuları belirlemek değil, aynı zamanda bireylere ömür boyu spor yapma alışkanlığı

kazandırmaktır. Eğitim programında yer alan beden eğitimi ve spor dersleri; bedensel, bilişsel ve savunuculuk alanında bilgi ve beceri kazanarak, üretken, üretken, ahlaki ve kendine güvenen insanlar yetiştirerek topluma önemli bir katkı sağlamaktadır. kendilerini ifade edebilen insanlar. Eğitim yoluyla bireylere sporu öğretmek eski Yunanistan'da belirgin şekilde rastlamak mümkündür.

Beden eğitimini ahlaki ve ruhsal eğitimin temeli olarak gören Yunan toplumu, sporu eğlenceden daha önemli görüyordu. Bu nedenle Yunanlılara göre spor, en iyiyi ve en erdemliyi elde etmek için bağımsız bir faaliyet olarak kullanılır. Antik Yunan toplumunda eğitimin özünü oluşturan kalokagatia (kalos-güzel, agathos-iyi) kavramı, insanı her bakımdan güzel olmaktan ve dolayısıyla bireyin fiziksel güzelliğini ve ahlaki yönünü korumaktadır. Bu kavramı eğitime dayandıran Rumlar, fiziksel ve zihinsel olarak uyumlu bir karakter oluşturmayı hedeflemiş ve yedi yaşından itibaren eğitimin temel konularında düzenli olarak egzersiz yapmaları istenmiştir. Bu amaçla beden eğitimi Peydotrib olarak bilinen beden eğitimi öğretmenleri ve bir jimnastik ve güreş okulu olan palistra tarafından verilmektedir (Durushken, 2012). Ortaçağ boyunca Katolik Kilisesi, beden eğitimi ve sporun vücudu güzelleştireceğine ve böylece ruhu kirleteceğine inanarak insanları spordan uzak tutmaya çalıştı (Philips ve Roper, 2006). Bununla birlikte, Rönesans döneminde insani yardım hareketinin etkisi altında, beden eğitimi ve spor gibi insan zihninin fiziksel yönünün önemini vurgulayan bedene yönelik tutumlar Ortaçağ'da değişti. daha fazla önem verilir (Mechikoff & Estes, 1998). Aydınlanma denilince eğitim ve beden eğitimi gibi pek çok alanda değişimler olmuş, en uygun birey ve toplumu yaratmak için insan hareketi kavramı ortaya konmuştur. Özellikle Jean-Jacques Rousseau (1712-1788) yaşamı boyunca ve sonrasında görüşlerini etkiledi ve Emile romanında mükemmel bir eğitim anlayışını yansıtan fikirlerini anlattı. Rousseau, eski Yunan'dan beri azalan beden eğitiminin artırılması ve çocukların açık hava etkinliklerine aktif olarak dahil edilmesi gerektiğini söyledi. Bu nedenle yüzme, koşma, tırmanma ve atlama gibi aktivitelerin önemini vurgulayarak çocukların duygularını kendi deneyimleriyle geliştirebileceklerine inanıyordu. Johann Bernhard Benevidov (1723-1790), Rousseau'nun eğitim fikirleri tarafından bu fikirlerin uygulanmasına verilen isimdir. Bu amaçla Beyvidov, öğrencilerinin hareket özgürlüğünü teşvik etti ve bu amaçla bir çit, ata binme, dans etme ve müzik etkinlikleri organize etti. Ayrıca o dönemde modern beden eğitiminin kurucusu olarak tanınan Friedrich Gutsmutts, beden eğitiminin

yasal bir temeli olmasını sağlamıştır. Schnepfenthal Eğitim Enstitüsü'nde beden eğitimi öğretmeni olarak çalışırken, Gutsnuts (1759-1839) fiziksel aktiviteyi bireyin gelişim özelliklerine bağlı olarak farklı kategorilere ayırmıştır. Sporun bireylerin ve dolayısıyla toplumun sağlığını iyileştireceğine inanan Gutsnuts, jimnastiği vurguladı ve bir jimnastik programı geliştirdi. Daha sonraki yıllarda öğrencileri Gutsnuts'un görüşlerinin etkisiyle jimnastik eğitimi aldılar (Mechikoff & Estes, 1998). İngiltere'nin sosyal eğitim sisteminde beden eğitiminin kullanımına ilişkin bir araştırma, beden eğitiminin müfredatta çok önemli olduğunu göstermektedir. İngilizler, özellikle yurt kolejlerinde öğrenci tutum ve davranışlarını değiştirmek için bir spor aracı olarak kullandılar (Brase, 1967 akt. Yıldırım, 2011).

Ülkemiz tarihinde fiziki kültür ve spor uygulama alanına bakıldığında ilk günlerde bunun bir ders değil, bir hazırlık biçimi olduğu açıktır. Osmanlı Savaşına hazırlıkta beden eğitimi ve spor kullanılmıştır ve bu eğitim; Devlet eğitim kurumlarının bir parçası olan askeri eğitim kurumlarına, saray eğitim ve öğretim kurumlarına ve tekke binalarına verilmiştir (Gümüş, 1990; Akt. Soyer, 2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nde beden eğitimi ve spor, bilimsel anlayışın temeli olarak beden kavramından ziyade "jimnastik" adı altında öğretiliyordu. Gelişim döneminde beden eğitimi ve spor dersleri beden eğitimi, jimnastik, beden eğitimi gibi farklı isimler altında ifade edilmiş ve hepsine jimnastik eğitimi verilmiştir. Spor, beden eğitimi ve sporun uzun tarihi, eğitim sistemimizde son iki asırdır bir ders olmuştur ve oldukça geç kabul edilmiştir (Dever & İslam, 2015).

Osmanlı Devleti'nin eğitim sisteminde beden eğitiminin uygulanması Sultan Abdülmeçit'in emriyle 1839'da yapılmıştır. Bu kararnameye göre, eğitim ve spor öğretimi alanında birçok alanda gelişme kendini göstermeye başlamıştır (Dever ve İslam, 2015). Tanzimat kararnamesinin ilan edilmesiyle o dönemde çok ilgi gören jimnastik okulları ders olarak müfredata alınmaya başlandı (Bilge, 1989; Taiga, 1990, Dever ve İslam, 2015). Bu dönemde 1863 yılında askeri ve askeri liselerde ilk jimnastik dersleri düzenlenmiş ve dersler "Riyazat-i Bedeniye" adı altında müfredata dahil edilmiştir (Taiga, 1990, aktaran Dever ve İslam, 2015). Bu dönemde bir diğer önemli eğitim kurumu Enderun okullarıdır. Enderun'un sarayda eğitim veren okulları beden eğitimi ve askeri eğitimin yanı sıra ata binme, okçuluk, kılıç ve göz kullanmayı da öğretmektedir (Güven, 2013). 1868 yılında açılan Mekteb-i Sultani müfredatında sabah iki saat cimnastik

dersleri yer almıştır (aktaran Taiga, 1990; Dever ve İslam, 2015). Kurel, Moiru, Martinetti ve Stangalli gibi yabancı antrenörler ilk kez jimnastik kursuna katılırken, bu isimler altında yetiştirilen Türk antrenörler Faik Ustyunidman, Mazhar Bey, Abdurrahman Robenson ve Ahmet Robenson da dersler verdi. daha sonraki yıllarda (Tekil, 1985 Diver ve aktaran İslam, 2015.). Bu süre zarfında ilk Türk jimnastik öğretmeni Koçların Şeyhi olarak bilinen Faik Ustyunidman'dı (Atabeyoğlu, 1985, Çelik ve Bulguda'yı aktararak). 1869'da Osmanlı Devleti'nin eğitim sistemindeki en büyük reformlardan biri olarak kabul edilen Eğitim Yönetmeliği'nin yayınlanmasından sonra medrese sisteminde eğitim terk edildi ve eğitim bir devlet meselesi olarak kabul edildi. Eğitimin devlet meselesine dönüşmesiyle birlikte jimnastik yerini almış ve devlet okullarında jimnastik öğretilmeye başlanmıştır (Dever ve İslam, 2015). Lise, tıp ve lise gibi çeşitli okul seviyelerinde ve seviyelerinde jimnastik ve eskrim dersleri, kabul edilen yönetmeliklere uygun olarak; Diğer bazı okullar, askerlik hizmeti ve rapier öğretimi yoluyla fiziksel gelişim eğitimi sağlamaya çalıştı (Taiga, 1990, Dever & İslam, 2015). Daha sonraki yıllarda sporla ilgili dersler aldı ve bunları birçok okul müfredatında öğretti (Akyüz, 2001). Eğitim kurumlarının müfettişi olarak İsveç'e gönderilen Eğitim Bakanı Selim Sirri Tarchan'ın okullarda beden eğitiminin bilimsel olarak uygulanmasında önemli bir rol oynadı (aktaran Tayga, 1990). Dever ve İslam, 2015). Tarkan, 1915'te yaklaşık 100 kadın ilköğretim öğretmene jimnastik öğretti ve beden eğitimi öğretmenleri yetiştirmeye çalıştı. Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi için çaba gösterildi, ancak I. Dünya Savaşı nedeniyle başarısız oldu. Bu nedenle ilk beden eğitimi öğretmenini yetiştirme çabası II. Meşrutiyet döneminde kurulduğu söylenebilir (Özçakır, 2013). Bununla birlikte, Cumhuriyet'teki İlk Bilim Misyonu sırasında, beden eğitimi eğitimi ve bu konuları öğretecek öğretmenlerin eksikliği, bu dönemde eğitimde büyük bir sorun olarak görülüyordu. Öğretmen eksikliğini gidermek için eğitim kurumları kurulmuş ve 1932'de Gazze Ortaokul Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi Bölümü de dahil olmak üzere beden eğitimi öğretmeni yetiştiren ilk kuruluşlar olmuştur (Oğuzkan, 1983 Dever, İslam, 2015). Daha sonra, 1978-1979 öğretim yılında, Eğitim Kurulu'nun 08.02.1979 tarihli 20 sayılı kararı, Eğitim Enstitüleri'ndeki öğretmenler için üç yıllık eğitim süresini dört yıla çıkarmıştır. Bu okullarda beden eğitimi bölümleri kurulacak ve "Kıdemli Öğretmen Okulları" olarak adlandırılacaktı (Özkan, 1991). Yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanmasına ilişkin 41 sayılı karar 30 Mart 1983 tarihli 2809 sayılı

Kanun ile aynı şekilde onaylanmış ve bu kanun uyarınca beden eğitiminin uygulama alanı genişletilmiştir (URL-1).

16 Ağustos 1997'de 8 yıllık sürekli eğitim verilmesi kararıyla beden eğitimi ve spor derslerinin önemi artırıldı. Spor yoluyla özellikle ilköğretimdeki çocuklar için; Kurallara uymalarını, zamanlarını verimli kullanmalarını, bedenlerini ve organlarını tanımalarını, karmaşık becerileri uyum içinde yapmayı öğrenmelerini sağladılar. 2001-2002 öğretim yılında beden eğitimi ve spor haftada iki zorunlu ders olarak öğretilmiş, ancak 2006-2007 öğretim yılında bir ikinci sınıfa indirilmiştir. İlerleyen yıllarda bu karar iptal edilerek 2010-2011 eğitim öğretim yılında beden eğitimi ve spor dersleri iki sınıf için zorunlu hale getirilmiştir (Yürek, 2017). 2012 yılında eğitim konusunda sert bir karar alınmış ve 30 Mart 2012 tarihli 6287 sayılı Kanun ile 4 + 4 + 4 zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmıştır. Yeni sistemin benimsenmesi, spor liselerinin spor alanında daha bilgili ve yetenekli sporcular yetiştirmesinin önünü açtı. 4 + 4 + 4 kararı ile spor dersleri farklı sınıflarda farklı isimler altında öğretilirken, bazı sınıflarda ders sayısı artarken bazı sınıflarda ders saatleri arttı. Örneğin önceki sistemde 4-5. Sınıflarda beden eğitimi ve spor iki ders olarak veriliyordu ve bu derslere beden eğitimi öğretmenleri katılıyordu. Bununla birlikte, yeni sistemde, 1., 2., 3. ve 4. sınıflar oyunların ve beden eğitiminin öğretildiği ilkokula kaydedildi ve sınıf öğretmenleri bu sınıflara kaydolmaya karar verdi (URL-2). Oyunlar ve beden eğitimi dersleri daha sonra Beden Eğitimi ve Oyunlar olarak yeniden adlandırıldı. Beden eğitimi ve oyun dersleri; 1., 2. ve 3. Sınıflar haftada 5 ders, 4. Sınıf (URL-3) ise haftada 2 ders olarak öğretilir. Genel eğitim okulu olarak kabul edilen 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda beden eğitimi ve spor, haftada bir ders (URL-4) ile imam-hatip okullarında ve diğer orta öğretim okullarında iki ders ile verilmektedir. haftalık (URL-5). Beden eğitimi ve spor derslerine ek olarak, ortaokullar seçmeli olarak spor ve beden eğitimi dersleri sunmaktadır.

2.6. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN GENEL VE ÖZEL AMAÇLARI

Beden eğitimi ve spor derslerinin genel amacı, geleneklerin getirdiği değerleri dikkate alarak, bireylerin beden ve ruh sağlığını korumak ve geliştirmek, olumlu hissettirmek ve genel ahlak ilke ve kurallarına uymaktır. 1739 Sayılı Milli Eğitim Kanunu'na göre Türk milletinin kültürel yapısı. Faydalar yaratmak, olumlu

düşünme becerileri ve ulusal birlik ve dayanışma duygusu kazanmak gibi temel değerleri ve duyguları sağlamak ve geliştirmekle ilgilidir. (MEB, 2000).

Beden eğitimi ve spor, hobi anlamı ve kapsamı içinde bireyler arasında yayılmasını ve gelişmesini, spor anlayışının herkes için spor anlayışıyla bütün topluma kazandırılmasını sağlayarak sporun doğasının korunmasına destek olur. Beden eğitimi ve spor derslerinin amacı. Ayrıca fiziksel kültür ve sporun ortak amaçlarından biri de insanların beden ve ruh sağlığını iyileştirmek, genç, orta yaşlı ve yaşlıların boş zamanlarını doğru kullanmak ve sosyal açıdan izole bireylerin sosyal entegrasyonunu sağlamaktır (İnal, 2015).

Çağımızın hareketsiz yaşam tarzı, iş hayatının stresi, gündelik hayatın monotonluğu, obezite riski, toplumda ahlakın bozulması, bireylerin teknolojiyi takip eden izolasyonu, sanal oyunlarda gençler bireyi gerçek hayattan uzaklaştırıyor. . Bu nedenle hayatın doğasını gerçekten deneyimleyebilmek, yalnızlıktan kurtulmanıza, yeni insanlarla tanışmanıza, stres ve monotonluktan kurtulmanıza, daha aktif, daha enerjik ve daha mutlu bir yaşam sürmenize olanak tanır. fiziksel kültür ve sporun genel amaçlarından biridir.

Beden eğitimi ve spor dersinin özel amaçları ise ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında (MEB, 2018) aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

- Dünyada ve Türkiye’de sporun tarihsel gelişimi ile ilgili olarak bilgi sahibi olma,
- Fiziksel etkinliklere katılmayla bilgi, beceri ve hareketler geliştirme ve bu becerileri alışkanlık haline getirerek uygulama,
- Türk spor tarihinde başarılı sporcuları tanımak,
- Spor faaliyetleri ile spor kültürü edinir, spor için gerekli kuralları, bilgi ve becerileri kullanır ve bu becerileri uygulamaya geçirir;
- Engellilerin ve özel eğitim ihtiyacı olanların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini geliştirmeye yönelik spor faaliyetlerinin önemini ve rolünü bilir ve anlar.
- Ulusal bayramların ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini anlayın ve bu bayramlara gönüllü olarak katılın;

- Atatürk ve Türk düşünürlerinin fiziksel kültür ve spor hakkındaki görüşlerini anlayabilmek,
- Spor organizasyonlarına katılan ve spor bilgilerini geliştiren sosyal bireyler olmak,
- Düzenli fiziksel aktivite yoluyla yaşam ve kişisel gelişim üzerinde olumlu etkisi olan bilgi ve becerileri kullanın.
- Fiziksel ve ruhsal sağlığı olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıklardan kaçının,
- Toplumdaki diğer insanların varlığını kabul edin ve başkalarıyla her zaman adil, saygılı ve "adil bir oyun" içinde davranmayı alışkanlık haline getirin.
- Profesyonel spor gruplarını bilin ve bunlardan haberdar olun.
- Beden eğitimi ve spor derslerinin bireyler ve toplum için hem genel hem de özel birçok faydası vardır.

2.6.1. Beden Eğitimi ve Sporun Birey Üzerindeki Fiziksel ve Psikolojik Faydaları

Beden eğitimi ve spor bireyin daha enerji dolu ve canlı olmasını sağlamaktadır. Egzersiz, fiziksel ve zihinsel yorgunluğu giderir, stresi azaltır ve vücudun direncini artırır. Egzersiz kilo vermenize, vücut yağınızı azaltmanıza ve sağlıklı kalmanıza yardımcı olabilir. Egzersiz ve fiziksel aktivite vücuttaki kılcal damar sayısını artırır ve endokrin bezleri düzenli olarak çalışır. Kalp üzerinde olumlu etkisi olan egzersiz, kalp hacmini artırır ve kalbi besleyen koroner arterleri genişletir. Fiziksel egzersiz gibi fiziksel aktivite, iradeyi güçlendirir ve zihni geliştirir. Spor kişiliği olumlu yönde geliştirir, mücadeleyi, dayanıklılığı artırır ve dayanıklılık hissini geliştirir. Bireyler sorumluluklarının bilincindedir, pozisyonlara ve beklenmedik durumlara uyum sağlar ve doğrudan spor yoluyla doğru kararları alırlar (İnal, 2015).

2.6.2. Beden Eğitimi ve Sporun Toplum ve Ekonomi Üzerindeki Faydaları

Beden eğitimi ve spor, farklı toplumları bir araya getirir, birleştirir, adil olmayı bilen ve kurallara uyan bir toplum inşa etmeye katkıda bulunur. Fiziksel aktivite ve spor, bir yönetim duygusu yaratarak, sevgi ve saygı bağlarını güçlendirerek sosyal bütünlük

kurarak ve toplumdaki dışlananları bütünleştirerek bireylerin sosyalleşmesini sağlar. Ayrıca beden eğitimi ve spor faaliyetleri için spor malzemeleri gerekmektedir ve bu malzemeleri temin etmek için üretim yapılmaktadır. Spor müsabakalarının farklı merkezlerde düzenlenmesi, spor yapan aktif veya pasif katılımcıların turizm faaliyetlerinde bulunmaları için fırsatlar sunarak bölge üzerinde ekonomik bir etki yaratır. Çalışanların günlük yaşamlarına sporla başlaması, işyerinde verimliliğin artmasına ve üretime katkılarının artmasına olumlu etki etmektedir (İnal, 2015).

Beden eğitimi ve sporun bireylere ve topluma faydalarını gösterebilmek için öncelikle bireylerin beden eğitimi ve spor faaliyetlerine hazırlıklı olmaları, yetkin olmaları ve çalışmalarında olumlu bir tutum geliştirmeleri gerekmektedir. Çünkü kişi, sevdiğini ancak tam olarak anlayabilir.

2.7. BEDEN EĞİTİMİNE YATKINLIK

Beden eğitimine yatkınlık, gençlerin fiziksel aktivitelere karşı bilgi, tutum ve öz yeterlik inanışlarını içeren bir kavram olarak ifade edilmektedir. Beden eğitimine yatkınlık, Welk'in geliştirdiği "Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modeli" temelinde Welk (1999) modelinde çocuk ve genç bireylerin fiziksel açıdan daha aktif olabilmeleri için geliştirilebilecek unsurları belirlemiştir. Bu amaçla, teorik ve pratik boyutlar arasındaki boşluğu doldurmak için sosyo-ekolojik bağlamda "gençlerin fiziksel aktivitesini teşvik edecek bir model" geliştirilmiştir. Model, gençlerin özellikle fiziksel aktiviteye katılımları üzerindeki psikolojik etkisini açıkça göstermektedir. "Gençlik Teşvik Modeli (GFAT)" üç türden oluşur. Bu üç kategori; Hafifletici faktör, hassaslaştırma faktörü ve güçlendirme faktörü olarak tanımlanır. Model, bu üç faktörün ergenlerin fiziksel aktiviteye katılımını belirlediğini ve belirlediğini vurgulamaktadır. Ayrıca fiziksel aktiviteye katılmada bireylerin yaşı, cinsiyeti, kişiliği, kültürü ve sosyo-ekonomik durumunun etkili olduğu belirtilmektedir (Erbash vd., 2015).

Bir tasarım kategorisini kolaylaştıran faktörler; Aktif, motor beceri seviyeleri, çevreye erişim, spor tesisleri ve biyolojik özelliklerden oluşur. Diğer bir tasarım kategorisi olan pekiştirme faktörleri; Gençlerin fiziksel aktiviteye katılımları konusunda geri bildirim almalarını sağlayan okul, aile, öğretmenler ve arkadaşlar gibi sosyal destek faktörlerinden oluşur. Son kategori olan savunmasızlık faktörü, bir bireyin beden eğitimi

veya fiziksel aktiviteye katılımı konusundaki deneyimini ve anlayışını yansıtır (Ahn ve diğerleri, 2015).

Walk (1999) modelinde, gençler egzersiz yapmaya karar verdiklerinde; "Bunu yapabilir miyim?" ve buna değer mi?" Sorular soruyorlar. İşte "Yapabilir miyim?" Özgüven ifade etmenin yanı sıra, "Buna değer mi?" Soru bir tutumu temsil ediyor. "Bunu yapabilir miyim?" Soru, bir bireyin işi yapabileceği inancı ile ilgili, "Buna değer mi?" Soru, bir kişinin bir egzersize katılmanın bir sonucu olarak kazanacağı faydalar (tutumlar, inançlar, zevkler) hakkındadır (Ahn ve diğ., 2015).

2.8. ÖZ YETERLİLİK

Sosyal bilişsel kuramdaki en önemli kavramlardan biri olan öz-yeterlik inancı, bireylerin farklı durumlarla nasıl baş edileceğine ve başarılı olmak için gereken eylemleri nasıl planlayacağına ilişkin algılarında ifade edilir. Başka bir deyişle öz yeterlik, kişinin işyeri ile baş edebilmek için gerekli bilgi ve becerileri edindiği inancı olarak tanımlanmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003). Özgüven inançlarının, bireyin hedef belirleme yeteneğini, bir hedefe ulaşma çabasını ve olası zorluklara tepki seviyesini etkilediği bildirilmiştir (Akkoyunlu vd., 2005). Araştırmacılar birçok yeterlik tipi olduğunu belirtmektedirler (Beauchamp ve diğ., 2012). Başarının elde edilmesi rol oynayan bazı yeterlik yapıları aşağıda ifade edilmektedir:

- Öğrenme yeterliği: bireylerin yeni bir beceri öğrenme konusunda yeteneklerine olan inançlarıdır.
- Karar verme yeteneği: bireylerin etkili karar vericiler olduklarına dair güveni.
- Dayanıklılık: Bu, bir bireyin zor bir görevle karşı karşıya kaldığında başarılı olabileceği inancıdır.
- Kendini tanıtmaya becerisi: Bu, kişinin istediği izlenimi başkalarına aktarabileceğine olan inancıdır (fiziksel olarak fit olma, fiziksel olarak çekici olma vb.).
- Diğer beceriler: diğer bireylerin (takım üyeleri, koç, koç, vb.) Yeteneklerine olan güven.

Bandura'nın kendine güven teorisi, davranışı açıklamak için bazı psikoloji dalları tarafından uyarlanmıştır ve sporda özgüven ve performans üzerine birçok araştırma

teorisinin temelini oluşturmuştur. Öz-yeterlik teorisi, sosyal bilişsel tutumlar bağlamında geliştirilmiş ve davranış üzerindeki etkileri incelemek için bir model olarak tanıtılmıştır (Öncü, 2015).

Öz yeterlik kuramında önemli alanlar bulunmaktadır. Bu önemli alanlar aşağıda ifade edilmektedir:

Özgüven, gerekli becerilere ve yeterli motivasyona sahip bir kişinin performansını belirleyen bir faktördür. Etkili serbest meslek tek başına başarıya götürmez, ancak gerekli koşullar karşılandığında performans açısından önemli bir faktördür.

Bağımsızlık, sporcuların çabalarını, kararlarını ve seçimlerini etkiler. Kendine güvenen sporcular olumsuz koşullara karşı daha toleranslıdır (Hutchinson ve diğerleri, 2008).

Öz yeterlik bir görevdir, ancak benzer görevlerde bir durumdan diğerine kaydırılabilir.

Öz yeterlik bireylerin hedefler belirlemesine etki etmektedir. Öz yeterliği yüksek olan bireyler, daha yüksek hedefler belirlemektedirler (Tolli ve Schmidt, 2008).

Öz yeterlik inancının belirlenmesinde Kaya (2007); düzey, güç ve genellik olmak üzere üç temel boyutun etkili olduğunu savunmaktadır:

- Düzey: yapılacak işin günlük derecesini ifade etmektedir. Bireyin zor bir işi başardığını düşünmesi öz yeterlik inancının yüksek olduğuna işaret etmektedir.
- Genel Bakış: Geçmiş deneyimler, bir kişinin verimliliğe olan güvenini etkiler. Kişi, daha önce başarılı bir şekilde yaptığı bir işle karşılaşarsa veya benzer bir işi olursa, tekrar başaracağını düşünür.
- Enerji: tüm zorluklara rağmen davranmaya hazır. Kendine daha az yeten insanlar, bir problemleri olduğunda çalışmayı bırakırlar; Kendine güvenen insanlar zor durumlarla baş etmeye çalışırlar.

Bandura (1997 akt. Öncü, 2015) öz yeterlik inançlarının altı kaynaktan gelen bilgiler sonucunda oluştuğunu ifade etmektedir. Bu kaynakların ise; performans başarıları, dolaylı yaşantılar (model alma), sözel ikna, imgesel deneyimler, fizyolojik durum ve duygusal durum olduğunu belirtmektedir:

Performans başarıları: Performans başarısı, bağımsızlık değerlendirmesinin en güvenilir kaynağı olarak kabul edilir. Durumsal etkiler (uygun kaynaklar, durumsal engeller, vb.) Kendi içlerinde verimlilik düzeyini etkiler, ancak performans kazanımları mesleki becerilere dayanır (Feltz ve diğerleri, 2008). Burada, bir birey deneyiminde başarılı olursa, bağımsızlık seviyesi artar ve deneyiminde başarısız olursa, bağımsızlık seviyesi düşer. Çok sayıda görev ve beceri çalışması, performans başarısının kendine güveni artırdığını, sonraki oyunlarda performansın artmasına (Samson ve Solomon, 2011) ve egzersiz yapma motivasyonunun artmasına neden olduğunu bulmuştur (Hu ve diğerleri, 2007; McAuley, 1992)). Bazı araştırmalar, performans başarı bilgilerinin türünün beceri düzeyine bağlı olarak değişebileceğini bulmuştur. Borton ve diğerleri (2013), düşük vasıflı sporcuların eğitimde daha iyi performans gösterirken, yüksek vasıflı sporcuların yarışmalarda daha iyi performans gösterdiğini göstermektedir. Başka bir deyişle, çok yetenekli sporcular genel becerilerine güvenirken, daha az yetenekli sporcular o sırada nasıl oynadıklarıyla ilgileniyorlar. Valiente ve Morris (2013) tarafından yapılan benzer bir çalışma, golfçülerin en iyi atışlarının bile kendine güvenmede bir dizi başarıya yol açabileceğini bulmuştur.

Ayrıca Bandura (1997), bireyin başarılı olduğu sonuçların öz yeterlik algısını güçlendirirken, başarısız olunan sonuçların ise öz yeterlik algısını zayıflattığını belirtmiştir. Başarısını, kendini yönetebildiği ve yüksek düzeyde özgüven gösteren bir duruma bağlar. Ancak dış etkenlerden etkilenmesi halinde özgüven düzeyinde bir değişiklik olmayacağını vurgulamıştır (Gözüm, 2018).

Dolaylı yaşantılar (model alma): Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, egzersiz liderleri ve koçlar, öğrencilerin yeni beceriler öğrenmelerine yardımcı olmak için genellikle başkalarının deneyimlerini kullanır. Deneyimsiz sporcuların beceri düzeyini artırmak için modelleme çok önemlidir. Takımın zorlu adımlarına aynı anda şahit olmak, diğer cimnastikçilerin becerilerini geliştirebilecekleri algısının bir örneğidir. Başka bir örnek olarak; Televizyon fitness ve egzersiz programlarının davranışları modelleyerek ve oluşturarak bireysel yetenek düzeyini artırdığı söylenebilir. Bandura, modellemeyi dört aşamalı bir süreç olarak tanımlar. Bu işlemler; Dikkat, tutma, motor taklidi ve motivasyon olarak ifade edilir. Birey olarak model alarak öğrenmek için önce modellemeye odaklanmalısınız. Modele eşlik etmek için beceriler, gözlem, modele saygı ve faaliyetlere ilgi çok önemlidir. Modele dikkat ettikten sonra elde edilen bilgiler hafızada

saklanmalıdır. Burada gözlemcinin modelinin hareketini hatırlamak için; analoji, tekrarlama ve zihinsel uygulama tekniklerini kullanın. Kişi, dikkat etmek ve korumak için adımlar attığında, becerileri kendisinin yapması gerekir. Davranışı modellemeye odaklanır ve zihindeki davranış kodları, ancak beceriler taklit edilmedikçe tamamen sürmeyebilir. Örneğin, bir kişi bir bowling salonunda bir topu nasıl taşıyacağını biliyor olabilir, ancak fiziksel hareketleri ve zamanı tam olarak öğrenmek için beceriyi taklit etmesi gerekir. Modellemenin son adımı motivasyon sürecidir. Gözlemci isteksizse, modelin davranışını görmezden gelir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta, gözlemcinin modellenen aktivite hakkındaki bilgisini, onu övgü, cesaretlendirme ve geri bildirimle motive ederek doğrulamaktır (Öncü, 2015).

Sözel ikna: Öğretmenler, koçlar ve eğitmenler, davranışları etkilemek için genellikle ikna kullanırlar. Beyzbol koçu, oyuncularını iyi vuruş yapmaya teşvik edebilir veya koç, katılımcının mecbur olsa bile egzersiz yapmayı bırakmaması için cesaret verici bir şey söyleyebilir. Bu tür öneriler katılımcıları motive eder, bağımsızlıklarını artırır ve eğlenceli ve duygusal tepkilerini artırır. Bir birey sözlü bir kendine güvence yöntemi kullanabilir. Bireysel kendi kendine konuşmanın öz yeterliliği arttırdığı bulunmuştur (Hatzigeorgiadis ve diğ., 2008).

İmgesel deneyimler: Bireyler, gelecekte ortaya çıkabilecek durumlarda kendilerini veya başkalarının etkili veya etkisiz çalıştığını hayal etme yeteneğine inanır. Kişi hayal gücüne hakim olduğunu anladığında, imgelemine bir inanç kaynağı olarak görür (Munroe-Chandler ve Morris, 2011).

Fizyolojik durum: Fizyolojik koşullar, bir bireyin kaçındığı düşük performanslı, yetersiz ve başarısız fizyolojik uyaranlar olarak kabul edilir. Başka bir bakış açısına göre, fizyolojik stimülasyon, kendi başına artan verimliliğe katkıda bulunan bir kolaylaştırıcı olarak kabul edilir. İnsanlar rahatsız edici fizyolojik uyarılara (yarış sırasında hızlı kalp atışı gibi) maruz kaldıklarında, yeteneklerinden şüphe duyarlar. Tersine, bir kişi fizyolojik uyarılardan (düz, ritmik nefes alma vb.) zevk aldığı zaman, yetenek algısı artar. Hawk vd. (2008), olumsuz fizyolojik koşulların insanların etkililik inançlarını olumsuz etkilediğini bildirmiştir.

Duygusal durum: Duygular ve duygusal durumlar, öz-yeterlik hakkında bir bilgi kaynağı olarak görülür. Araştırmacılar, depresyonda olan ve ağrı, halsizlik ve iyileşme

sürecinden endişe duyan sporcuların daha düşük kendine güven düzeylerine sahip olduklarını bulmuşlardır (Jackson ve diğerleri, 2008). Bazı çalışmalarda mutluluk, neşe, barış gibi olumlu duygular; Beceri düzeylerini geliştirmede kaygı, depresyon ve mutsuzluk gibi duygulardan daha etkili olduğu bulunmuştur (Martin ve Gill, 2002).

2.8.1. Tutum

Tutum kavramı latince’de “harekete hazır” anlamına gelmektedir ve bilimsel olarak 19 yy’de incelenmeye başlandığı ifade edilmektedir. Tutumlar aynı zamanda davranıştan önce gelen bireysel davranışlara rehberlik etme eğilimleri olarak da tanımlanmaktadır (Arkonaç, 2001). Özgüven (2000), bir bireyin bir grubu, organizasyonu veya fikri kabul etmeye veya reddetmeye duygusal olarak hazır olması veya tutumu olarak tanımlanır. Genel olarak bir tutum, bir bireyin belirli bir çevre, olay veya duruma karşı tutumu olarak tanımlanır. Yaklaşımın konusu, bireyin, ağacın, futbolun yanı sıra savaş, barış, sonsuzluk vb. ile ilgili soyut bir kavram olabilir. Yaklaşılması gereken birçok kavram ve konu olduğu için bu konular belirli kriterlere göre sınıflandırılır. Bir bireyin bir şeye karşı tutum geliştirmesi için onu deneyimlemesi gerekli değildir. Dolaylı tutumlar, yaşamın, kişiliklerin tanıklığı veya bir şekilde bilgi edinme yoluyla yaratılabilir. Tutumlar, ifade edici bir şekilde bilişsel bir sistem yaratır ve bir kişinin çevresiyle etkileşimini kolaylaştırır. Bu nedenle sosyal psikolojinin sosyalleşmesinde ve toplumdaki bireysel davranışın ifade edilmesinde tutumların çok önemli olduğu düşünülmektedir. Sosyal psikologlara göre, bir insanın hayatında olan her şey, bireylerin tutumlarına bağlıdır. Bu nedenle, tutum araştırması, sosyal psikoloji çalışması olarak adlandırılır. Tutumların önemli olmasının nedeni, bireylerin çevrelerine uyum sağlamalarına yardımcı olan etkiler olarak görülmeleri ve bunların, insanların davranışlarına rehberlik eden "gizli güçler" olarak ifade edilmeleridir.

Tutumları şekillendiren bu faktörlerden ilk dördü bireyin yapısal özelliklerini içerirken, diğer üç faktör bireyin sosyal yaşamının sosyo-psikolojik özellikleriyle ilgilidir. Bu faktörlerin her birinin tutum gelişimi üzerinde iki farklı etkisi vardır. Birincisi, bu faktörler bir bireyin inanç sistemiyle ilgili tutumların içeriğine katkıda bulunur ve ikincisi, o sistemdeki değişikliklere açıklığı etkiler. Sosyalleşme süreci ve grup üyeliği, tutumları şekillendiren birçok faktörden en etkili olanıdır. Sosyalleşme süreci ile birlikte bireyler içinde yaşadıkları toplumun rollerini, beklentilerini, değerlerini

ve tutumlarını öğrenerek topluma uyum sağlamaya çalışırlar. Bireylerin üye olmak istediği grupların (aile, akraba, okul ortamı, arkadaşlar, toplum, meslek örgütü vb.) Tutumlarını öğrenmek de önemlidir. Bu, bireyler ait olmak istedikleri grupların tutumlarını takip ederse veya tutumlar gruba uymazsa değiştirilebilir. Tutumların genellikle erken yaşlardan itibaren deneyim, pekiştirme, taklit ve sosyal öğrenme yoluyla olduğu öğretilir (Hotaman, 1995 akt. Demirci, 2006).

Bilişsel bileşen, kişinin konuyu beğenmesi durumunda duyuşsal bileşen ve kişi konuyu sözleriyle ve eylemleriyle beğenirse davranışsal bileşendir. Bir kişi hakkında bir konu veya olay hakkında olumsuz düşünceler, olumsuz bir şeye yol açar. Bireyler ise bu olumsuz yönergelerin bir sonucu olarak durum, kelime veya davranışlarda kendilerini ifade ederler (Çıttır, 2003).

Bilişsel bileşen: Bilişsel bileşen, bir bireyin bir nesneye, olaya veya kişiye karşı oluşturduğu bilgi, düşünce ve inançlardan oluşur. Bir bireyin tutumu hakkındaki bilgiler, gerçeğe dayandığı sürece kalıcıdır. Bir bireyin tutumu, bir olay, kişi veya nesne hakkındaki bilgisi değiştikçe değişebilir. Bir kişi kaliteli bir ürün kullandığında ve ürünün kalitesiz olduğunu gördüğünde, bilgisi değişir ve ürüne karşı tutumu olumsuz hale gelir (Keskin, 2003).

Duyuşsal bileşen: Tutumların duyuşsal bileşeni, tutumların kişiden kişiye farklılık gösterebilmesi ve gerçeklerle, beğenilerle veya hoşlanmayanlarla açıklanabilmesidir. Tutumların duyuşsal bileşeni, bireyin bir kişiye, olaya veya kişiye karşı duygularını içeren ve tutumların sürekliliğini sağlayan tutumların itici gücü olarak ifade edilmektedir (Erdoğan, 1999). Duyuşsal bileşen, tutumlarla ilişkili duyguların dahil edilmesini gerektirir. Bu, insanların gol atmaktan hoşlanan bir futbolcuyla sevdiklerinde veya sakatlandıklarında tutumun duygusal bileşenine bir örnektir.

Davranışsal Bileşen: bir kişinin tutumu, o kişi, olay veya nesne ile ilgili bir eylemdir. Şu anda, inançlar ve duygular bir kişinin davranışını etkiler. Bir birey, geliştirmekte olduğu şeye karşı olumlu bir tutum sergileyerek olumlu bir tutum gösterebilirken, olumsuz bir tutum, geliştirdiği şeye karşı olumsuz bir tutuma işaret edebilir. (Hotaman, aktaran Demirchid, 1995, 2006). Örneğin, beden eğitimi ve spora karşı olumlu tutumu olan bir kişi tutumlara girebilirken, olumsuz tutumu olan bir kişi derslere katılmaktan kaçınabilir.

Bir nesneye, kişiye veya olaya yönelik tutumların bir sonucu olarak, bireylerin iyi veya kötü davranışları, eylemin etik olarak incelenmesini gerektirir. Eylemleri incelemek etik ve ahlaki sorunlara yol açar.

2.8.2. Etik ve Ahlak İlkesi

Etik ve ahlak kavramları çoğu zaman birbirleri yerine kullanılmakta ve aynı anlama geldiği düşünülmektedir. Etik kelimesi Yunanca "ethos" kelimesinden ve Latince "mos" kelimesinden "ahlak" kelimesinden gelir. Bu nedenle, "ethos" ve "mos" kelimeleri "devlet", gelenek, gelenek, gelenek, karakter, karakter, karakter anlamına gelir. Bununla birlikte, etik ve ahlak kavramları çok benzerdir, ancak bazı açılardan farklıdırlar. Ahlak, gerçek ve tarihsel anlamda bireysel, grup ve sosyal bir fenomen olarak görülür; Etik, bu olguyu ele alan, bu fenomeni keşfeden, inceleyen, bu konudaki ahlaki görüşleri sınıflandıran, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları belirleyen, karşılaştıran ve eleştiren disiplindir. (Doğan, 2004).

Etik, neyin doğru neyin yanlış olduğunu, insan yaşamının amacının ne olması gerektiğini, ahlaki ve manevi yaşamak için neyin gerekli olduğunu inceleyen bir felsefe dalıdır. Bu bağlamda neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirlemek için ahlak kavramı incelenir. Ahlak ise bireyin yaşamı boyunca edindiği tutum ve davranışlarda kullanılır ve bir sosyal değerler sistemi şeklinde ifade edilir. Etik, kurallara dayalı davranışa atıfta bulunurken, ahlak duyguları ifade eder. Ahlak, toplumdaki bireylerin davranışlarını yöneten bir değerler sistemi olarak görülür; etik daha soyut bir yaklaşım gerektirir. Bu bakımdan ahlak, bir bireyin günlük hayatını nasıl yaşadığı hakkında daha pratik bir düşünme şeklidir. Bu nedenle ahlak, etik uygulamaya yansıyan bir dizi kural şeklinde ifade edilir (Mahmutoğlu, 2009). Etik ve ahlak arasındaki bağlantıyı daha net hale getirmek için edebiyat bilimi, okuryazarlık, tiyatro eleştirmenleri ve tiyatro oyuncularını, futbol eleştirmenleri ve futbolcularla uğraşanlardan örnekler alınabilir. Yukarıdaki örneklerde, birinci kişiler olayı eleştirirken, ikinci kişiler kendileri pratik yaparlar. Burada eleştirmenler pratik yapanları değiştirmeden değerlendiriyorlar. Bu örneğe benzer şekilde, etikle ilgilenenler, etik konulara belirli bir mesafeden bakar ve değerlendirirler. Etik ile ilgilenen bireyler, herhangi bir ahlaki eylemde bulunmadan ahlaki durumu ortaya çıkarmak için araştırmacının davranışına eleştirel bir yaklaşım kullanırlar. Başka bir deyişle, etik bir ahlaki uygulama teorisi olarak vurgulanmaktadır.

Ahlak, zamanın koşullarına göre değişebileceğinden, bu çok genel bir kavram olarak kabul edilir. Etik, yaşam etiği, iş etiği ve iş etiği dahil olmak üzere zaman ve çevre içinde birçok yönden farklılık göstermiştir. (Torlak, 2009). Etiğin çeşitli alanlarda ortaya çıkışı spor alanında gözlemlenmiş ve spor alanında ahlaki davranışın nasıl olması gerektiği açısından spor etiği alanı ortaya çıkmıştır.

2.8.3. Sporda Etik

Spor etiği, spor alanında ortak etik ilke ve davranışların benimsenmesiyle ifade edilir. Spor etiği, spora aktif veya pasif olarak katılan herkesin adalet, dürüstlük, açıklık, ayrımcılık yapmama ve saygı gibi ortak değerler tarafından yönlendirildiğini belirtir. Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkelerin olduğu toplumlarda artan ahlaki düşüş spor üzerinde olumlu bir etkiye sahip. Bu bakımdan, sporun hayatta kalabilmesi ve gelişebilmesi için etik bir şekilde çalışabilmek önemlidir. Sporu amacından mahrum etmek, spor müzik aletleri yapmak ve sporu insanlar için ilgi alanı oluşturmak için kullanmak spor için zararlıdır. Maddi çıkarların ve manevi değerlerin spor yerine ikame edilmesi, sporda etiğe olan ihtiyacı giderek daha fazla ortaya koymaktadır. Özellikle hakimler, sporcular, antrenörler, yöneticiler, seyirciler, medya ve taraftarlar gibi spor katılımcılarının etik olmayan davranışları spor adına talihsiz olaylara yol açmıştır. Tüm bu olumsuz durumların önlenmesinde spor etiği ve spor paydaşlarının rolü; Adalet, adalet, açıklık, ayrımcılık yapmama, saygı gibi ortak değerler çerçevesinde uygulanacak şekilde benimsenir. Bu nedenle spor etiğinin nihai amacı, spor sahasında davranış şeklimizde kamu etiği ilkelerini ortaya koymak ve sporun özüne ulaşmaktır (Dolaşır, 2006).

2.8.4. Sporda Ahlak

Ahlaki ve spor ilişkileri söz konusu olduğunda, insandan insana ilişkileri düzenleyen kuralların her ikisinin de merkezinde olduğuna inanılıyor. Ahlak, insan davranışına ve bu davranışlardan kaynaklanan ilişkilere odaklanır. Ahlaki amaç, bireylerin sosyal olarak kabul edilmiş davranış kalıplarını belirli kurallara göre benimsemesidir. İşte bu noktada insan iletişiminin konusu olan halk sporları kavramı akla gelmektedir. Evrensel sporlarda spor, bir sosyal normlar, kurallar ve sorumluluklar sistemi olarak görülür. Dünyanın her yerinden bireyler bir araya geldiklerinde ve spor yapmak istediklerinde bunu belirlenmiş kurallar dahilinde yaparlar (Yapan, 1992).

Bir spor müsabakası sırasında, sporcu kurallarda belirtilen hareket alanı içinde hareket eder. Sporcu kurallarda belirtilen faaliyet alanından ayrılırsa para cezasına çarptırılır. Birey, spor müsabakaları ve etik kurallarına uygun hareket etmelidir, aksi takdirde cezalandırılır. Spor ve ahlak kurallarına uymayan bireylere maddi ve manevi cezalar verilmesi, spor ve ahlak arasındaki ilişkinin bir başka ölçüsüdür.

Ahlaki olarak birey, iradesine uygun davranmak ve kötü davranışlardan kaçınmak için belirli bir amaç için çalışır. Aynı şey spor için de geçerli. Sporda sporcuların sporun amacının kendilerinde olduğunu bilmeleri gerekir. Bu nedenle spor, spor amaçlı yapılmalı ve sporun doğasına uygun davranışlar yapılmalıdır (Erdemli, 2008). Yerde bir rakibi yerden kaldırmak, sakatlanma durumunda topu oyun dışına atmak ve kaybeden rakibe güven vermek gibi davranışlar, spordaki tüm paydaşlar tarafından önemli kabul edilir ve hayatta kalmaya teşvik edilir. Aksi takdirde şiddet, küfür, doping, hoşgörüsüzlük ve saygısızlık şeklinde ifade edilebilecek tüm davranışlar spor müsabakalarında ortaya çıkar, zihni bozar, kanser hücreleri gibi sporları sessizce yok eder.

Spor, dahil olanların sosyalleşmesi için bir fırsat sağlar ve kurallar hakkında bilgi oluşturarak bireylerin sosyalleşme sürecine önemli ölçüde katkıda bulunur. Böylelikle birey, erken yaşlardan itibaren eğlenmeyi ve toplumdaki davranış kurallarını hissetmeyi öğrenir. Böylelikle faaliyet alanının ve toplumun belirlediği sınırların farkında olan birey, toplumla uyum içinde yaşamaya devam etmektedir. Dolayısıyla ahlakın ulaşmaya çalıştığı hedeflerden biri, bireyin spor yoluyla sosyalleşmesi sürecidir ve iki alan arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarır.

Beden ve zihni dengeleme ahlaki arzusu (Öymen, 1975, aktaran Japonya, 1992) sporla ortaya çıktı ve kendini gösterdi. Spor, bireylerin spor yoluyla fiziksel ve zihinsel olarak gelişmesine ve dengeli bir şekilde gelişmesine olanak sağlar.

Uzun yıllar boyunca spor marjinalleştirildi, arka plana itildi, seçim teorisini uygulayan ve sosyal barışa hizmet eden bireyler getirdi. Engellilikleri nedeniyle ikinci sınıf vatandaş sayılan bu kişiler, çıkarılan yasalarla toplumdan dışlanmış sayılırlar, bu nedenle hayata spor ve sosyal uyum yoluyla bağlanırlar. Aynı zamanda farklı ten tonları nedeniyle beyazlar kadar değerli görülmeyen siyahlar, sporla hayatlarını canlandırıyor. Bu etkiler nedeniyle spor, toplumda barış ve huzur sağlayan ahlaki bir toplum yaratmıştır. Sporla ahlak arasındaki bağlantıyı gösteren bir başka nokta da budur.

Erçetin (1991) sporu ahlaki bir ağaçla karşılaştırdı ve sporcuları o ağacın meyvesi olarak gördü. Bu meyvelerin bazen çürüyebileceğini ve ağaçlardan düşmeye mahkum olduklarını söyledi. Doğal olarak ağaçta sadece sert meyveler değil, çürük meyveler de vardır. Ancak bu çürüme veya ahlaksızlık ağacın köklerine yayılır ve spor sistemine yerleşirse, ağaç bu meyveleri kurtaramayacak ve kendi başına solmaya mahkum olacaktır.

Spor etiği, oyunlara ve spor etkinliklerine izin veren bir değerler sistemidir. Bu değer sisteminin merkezinde Bay Omurga var. Öte yandan, ileri gelenler spor becerileri veya adil oyun olarak tanımlanır. Bu kavramlar spor etiğinin temel ilkelerini ortaya koymaktadır (Yapan, 1992).

2.9. BEDEN EĞİTİMİNİN GELİŞİM ÜZERİNE ETKİSİ

2.9.1. Fiziksel Gelişim

Çocukların fiziksel özellikleri düzenli ve kademeli olarak değişim göstermektedir. Bu değişikliğin sağlıklı bir şekilde uygulanması ve öğrencilerin fiziksel gelişimlerinin eğitim sistemi içinde desteklenmesi ancak beden eğitimi ile mümkündür. Egzersizin fiziksel gelişim üzerinde çeşitli etkileri vardır: kardiyovasküler dayanıklılığı, esnekliği, kas gücünü, dayanıklılığı iyileştirir, vücut ağırlığını ve vücut yapısını düzenleyin, sağlığı ve zindeliği teşvik edin, kemikleri güçlendirin ve hareketliliği iyileştirin. Ayrıca beden eğitimi, bir kişinin durumunda yüksek düzeyde performans katkıda bulunur (Açak, 2006). Beden eğitimi, fiziksel gelişim üzerindeki en önemli etkidir; Beceri ilerlemesi, kas hareketinin etkinliğini artırmada, böylece kas gücünü ve dayanıklılığı artırmada görülür. Aşırı egzersiz, kalp damar hastalıkları ve insan sağlığını tehdit eden hastalıkların önlenmesi ve tedavisi fiziksel aktivite ile mümkündür. Egzersizin günümüzün en önemli hastalıklarından biri olan obezitenin önlenmesine katkı sağladığına, koroner kalp hastalığı, şeker hastalığı, yüksek tansiyon riskini azalttığı, solunum ve dolaşım sistemlerini harekete geçirdiği düşünülmektedir (Riddoch, 1994).

2.9.2. Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim, hareketle ilişkili davranışsal değişikliklerle ifade edilebilir. Vücudun kontrolünün, fiziksel koordinasyonunun, sinir ve kas sistemlerinin gelişimini temsil eden psikomotor gelişim, kalıtsal olmayan çevresel faktörlere yanıt olarak psikolojik hareketlerin incelenmesinden kaynaklanır. Psikomotor gelişim, fiziksel

aktivite ve spor yoluyla desteklenebilir ve bu da kas verimini ve gücünü artırır (Karadağ, 2012).

2.9.3. Zihinsel Gelişim

Fiziksel aktivite, bir kişinin öğrenmesi ve akademik başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Bireylerin öğrenmeye ilgi, düşünme becerileri ve özgüven gibi becerileri geliştirmelerine yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda hedefler belirler ve onları bu hedeflere ulaşmaları için cesaretlendirir (Lumpkin, 2005). Öte yandan öğrencilerin beden eğitimi derslerine katıldıklarında hızlı öğrendikleri ve farklı deneyimler kazandıkları bilinmektedir. Fiziksel aktivite sonucunda edindiği becerileri aynı anda kazanır. Başka bir deyişle, birey sadece hareket etmeyi öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda birçok entelektüel yetenek de kazanır (Demirci, 2008). Bireyler, anlama, düşünme, depolama, modelleme, karar verme ve problem çözme gibi öğrenme sürecine dahil olan çeşitli zihinsel yeteneklere sahiptir. Ek olarak, öğrenciler beden eğitimi yoluyla güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi anlama fırsatına sahip olurlar.

2.9.4. Duygusal ve Sosyal Gelişim

Fiziksel aktivite ve spor sosyal deneyimlerdir. Bu tür etkinliklerde bireyler duygularını jestlerle ifade etme fırsatı bulurlar. Fiziksel aktivite, bireylerin saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygulardan kurtulmasını sağlar ve bireyler bu duyguları kontrol etmeyi öğrenir. Ayrıca, başarılı olma ihtiyacını karşılar ve özgüven oluşturur. Beden eğitimi ve spor; mutluluk, dostluk, minnettarlık ve takdire, işbirliğine, özgüvene ve eğitim hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunan öğretim hedeflerinin dikkate alınmasında aktif rol oynar (Topkaya, 2004). Fiziksel aktivite ve spora katılım, kişinin fiziksel ve zihinsel durumunun güçlenmesine katkıda bulunur ve bu da bireysel iradenin gelişimine katkıda bulunur. Ayrıca fiziksel aktivite ve spor aktiviteleri yoluyla bireyin grup çalışmasında birleşme yeteneği gelişir, topluma üye olur, özgüven kazanır, güç duygusu kazanır, adaletsizliğe direnir, hak arar, başkalarının haklarına saygı duyar ve sevinir. zafer, yenilgiyi kabul edin ve kurallara uyun, sosyal değerleri ve kişisel bir toplum yapısını bulacaktır. Kısaca fiziksel aktivite çocukların psikolojik gelişimine katkı sağlar (Terekli, 2009).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR: GENEL BİLGİLER

3.1. BEDEN EĞİTİMİ VE SPORUN FAYDALARI

Aracı tarafından 2011 yılında tespit edilen Beden eğitimi ve sporun faylarını maddeler halinde şu şekilde sıralayabiliriz (Aracı, 2001);

- Eğitim bireyi bütünü ile ele alır ve eğitimin felsefesini ise zihinsel ve bedensel bütünlük sağlamaktadır.
- Genel eğitimden ayrı düşünülemez ve beden eğitiminin amacı genel eğitim hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunur.
- Fiziksel aktivite, büyüme ve gelişmenin temelidir. Kişisel gelişim genellikle büyük kasların kullanıldığı fiziksel egzersize dayanır.
- Bir çeşit rekreasyon olarak da yapılabilir.
- Biyolojik, psikolojik ve sosyolojik özellikler beden eğitiminin temelini oluşturur.
- Kişinin kendini ifade etmesini ve yaratıcı olmasını sağlar.
- Bireysel kültürün gelişmesine katkıda bulunur.
- Bireylerin bilişsel gelişimine olumlu etkisi vardır.
- Bir bireyin duygularını kontrol etme becerisine katkıda bulunur.
- Bireylerin karakter ve karakterlerini geliştirmelerine olanak sağlar.
- Bireysel durumların gelişmesine katkıda bulunur.
- Bireysel motor becerilerin gelişimine katkıda bulunur.
- Bireylerin sağlıklı yaşam ve korunma alışkanlıklarının gelişmesine katkıda bulunur.
- Bireylerin demokratik ve adil olmasını sağlar.

- Egzersiz, bir bireyin hayatta kalması için gereklidir. Bu nedenle, en temel bireysel gereksinim hareket olarak kabul edilir. Fiziksel aktivite aynı zamanda bir kişinin ihtiyaçlarına bağlıdır.

3.2. OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN GENEL AMAÇLARI

Beden eğitimi, eklemlerin ve kasların düzenli gelişimini, gün boyunca sosyal yaşamı, tüm organlarımızın çalışmasını ve okulda harcanan en düşük fiziksel güç seviyelerinin sistematik hareketini öğreten bir faaliyetler sistemidir (Haywood, 1989).

Dalkıran ve Tuncel'e (2007) göre incelendiğinde sosyal alışkanlıklarımızı edinme, sporu bir yaşam biçimi haline getirme, milli sporlarda başarılı olma, sakin ve mutlu olma, sorumluluk sahibi olma ve özgüven sahibi olma becerisidir. Aktif ve sosyal açıdan yeterli olabilmek için beden eğitiminin ihmal edilmemesi gerektiğini vurguladı, eğitimin lise ve ortaokul konusu olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

M.E.B (1997)' e göre, Beden eğitiminin amacı, Milli Eğitim Anayasası, Anayasa, Atatürk ilkeleri, ihtilal ve Türk milli eğitiminin temel hedefleri çerçevesinde; Çocukların gelişiminin özelliklerini dikkate alarak, çocukların sosyal ve kişisel olarak üretken, yaratıcı, yaratıcı fikirli, fiziksel olarak zinde, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetiştirildiği, ulusal değerleri özümseyen ve demokrasiyi kendine uygun şekilde yetiştirdiği yönünde bildirilmiştir. Buna göre;

- Atatürk'ün ve diğer düşünürlerin beden eğitimi ve spor ile ilgili sözlerini ifade edebilmesine imkân sağlamaktadır.
- Gerektiğinde vücudunuzu güçlendirmenize ve geliştirmenize olanak sağlar.
- Eklem, kas ve koordinasyon geliştirmenize olanak sağlar.
- Güzel görünümler göstermenizi sağlar.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili beceri, bilgi ve hareket edinme fırsatı sağlar.
- Hareketin müzik ve ritimle birleştirilmesine izin verir.
- Yerel halk oyunlarımızdan zevk almanızı ve belirli beceriler edinmenizi sağlar.
- Ulusal bayramlar ve kurtuluş günleri gibi özel günlerin anlamını ve önemini anlamamıza ve bu günlerde aktif rol almamıza olanak tanır.

- Beden eğitimi ve sporun önemini anlamak, boş zamanlarınızda spor yapma isteğini artırır.
- Yaşam için gerekli sağlık ve ilk yardım kurallarını bilmek ve uygulamak için gerekli bilgi ve becerileri sağlar.
- Doğa sevgisi, temiz havanın, suyun ve güneşin tadını çıkarmalarını sağlar.
- Birlikte çalışma yeteneği kazanmanızı sağlar.
- Liderlik becerilerini ve liderlik niteliklerini içerir.
- Kendinden emin, anlamlı ve rasyonel kararlar almanızı sağlar.
- Oyunda dürüst olmak, kazanmanıza, yenilgiyi kabul etmenize ve adaletsizlik ve aldatmaya direnmenize olanak sağlar.
- Demokratik hayata uygun tutum ve davranışların kazanılmasını sağlar.
- Devlet mülkiyetine erişim ve koruma sağlar.
- Spor araçlar ve tesisler hakkında bilgi verir ve bunların doğru kullanılmasını sağlar.

3.3. OKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ VE SPORUN ÖZEL AMAÇLARI

Koç'un tarafından 2005 yılında yapılan çalışmaya göre beden eğitimi ve spor dersinin özel amaçlarını bilişsel, devinimsel ve duygusal olmak üzere üç amaç başlığı altında ele alınabileceğini belirtmiştir.

Koç, (2005) de bu amaçları aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

Bilişsel amaçlar:

- Fiziksel aktivite ve sporun önemini anlayın.
- Vücut hareketlerinin nasıl yapıldığını anlayın ve farklı, yeni hareketler yaratın.
- Yaratıcılığı ve yaratıcılığı geliştirin.
- Bilişsel gelişimin sağlanması.
- Başkalarıyla egzersiz yoluyla iletişim kurmanın önemini anlayın.
- Ahlaki ve estetik gelişimin sağlanması

- Güçlü yönlerini, zayıf yönlerini ve sınırlamalarını bilin.
- Eğitimcilerin beden eğitimi ve spor hakkındaki görüşlerini açıklayabilecektir.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel unsurları anlayabilir.
- Olimpizm kelimesinin anlamını açıklayın
- Beden eğitimi ve sporda sosyalleşmenin önemini anlayın
- Yeni kurallar getirmenin veya gerekirse mevcut kurallarda değişiklik yapmanın önemini anlaşılması,

Devinimsel amaçlar ise:

- Fiziksel gelişimi sağlayın.
- Motor gelişimini sağlayın.
- Organik gelişimin sağlanması.
- Sağlık için sporlara katılın.
- Motor becerilerini geliştirmek için günlük aktivitelere katılın.
- Fiziksel aktivitenin tadını çıkarın.
- Hareket yoluyla yeni, sosyal alışkanlıklar edinme yeteneği.
- Ekip ve grup etkinliklerine katılın.
- İyi bir yönetmen olun.
- Düzgün çalışın ve doğru pozisyonu koruyun.
- İyi bir izleyici olun.

Duyuşsal açıdan Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları ise:

- Duyusal ve sosyal gelişimi sağlayın.
- Hesap verebilirliği geliştirin.
- Yetki ve kurallara uyun.
- Başkalarına saygılı davranın.
- Kendine güven geliştirin ve kendini gerçekleştirme davranışlarını kontrol edin.

- Boş zamanın etkin kullanımı.
- Saygı duyun ve eleştiriye açık olun.
- Demokratik yaşamın gerektirdiği hükümet ve faaliyetleri yürütme becerisi.
- Kabul edip kaybedebilme.
- Devlet mülkiyetinin korunması ve korunması.

Karasar (2014) ise“Okullarda beden eğitimi ve sporun genel eğitimin bir parçası olarak önemini ve organizmanın bütünlüğü ilkelerine dayalı bireysel davranış geliştirmenin bireysel yaratıcı düşünme için önemli bir araç olduğunu açıkladı. ve bireyin sağlıklı gelişimini teşvik etme, toplumun ihtiyaçlarını karşılama ve toplumun sorumluluklarına uygun hareket etme yeteneği açıklanmıştır.

Spor ve beden eğitimi; Aktif, sağlıklı ve fiziksel olarak aktif insanlar daha zeki, daha başarılı ve bilimsel olarak daha ileridir. Birçok gelişmiş ülkede okullarda beden eğitimi derslerinin, fiziksel yeteneklerin gelişmesiyle sporda zindelik ve sürekliliği sağlayarak yaşam ve sağlık boyunca aktif olma kavramını içerdiği bildirilmiştir. Ancak spor, stresi azaltmada ve öğrenme yeteneğini artırmada önemli bir rol oynar. Sistemik egzersizler, sınavlara hazırlanan çocuklar için faydalı olmuştur (Bozkurt, 2003).

3.4. ORTAOKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ DERSİ EĞİTİMİ VE SPOR ETKİNLİKLERİ

Beden eğitimi ve spor müfredatının amacı; Motor becerilerini, aktif ve sağlıklı yaşam becerilerini, kavramlarını, stratejilerini, yaşam boyu kendini yönetme becerilerini, sosyal becerilerini ve düşünme becerilerini geliştirerek öğrencileri bir sonraki eğitim düzeyine hazırlamakla ilgilidir.

Bu amaç doğrultusunda, Beden Eğitimi ve Spor dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarını ulanmaları beklenmektedir:

- Hareket kavramları ve ilkeleri çeşitli sporlarda kullanılmaktadır.
- Çeşitli spor dallarında hareket stratejileri ve taktikleri kullanır.
- Sağlıklı yaşamla ilgili beden eğitimi ve spor ilke ve kavramlarına bağlı kalın.
- Sağlıklı kalmak ve sağlığını iyileştirmek için düzenli olarak egzersiz yapın.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürümüzün temellerini ve değerlerini anlar.

- Fiziksel aktivite ve spor yoluyla kendi kendine yönetimi geliştirir.
- Beden eğitimi, spor, işbirliği, fair play, sosyal sorumluluk, liderlik, çevre duyarlılığı ve farklılıklara saygı yoluyla iletişim becerilerini geliştirir (MEB, 2018).

Ortaokul öğrencilerinin gelişimsel özellikleri, beden eğitimi ve spor müfredatı edinmeye hazırlanmada anahtar bir kılavuzdur. Bu özelliklerin öğrenme sürecinde dikkate alınması gerekir. Gerekliğinde, rehberlik ve psikolojik danışmanlık sağlayan öğretmenlerden destek alınmalıdır.

Beden eğitimi ve spor dersleri 5-8 orta öğretim okulu. Bu, fiziksel aktivite ve spora katılım yoluyla öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunan tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim süreci, öğrencilerin yaşı, hazırlık durumu, ilgi alanları ve beklentileri gibi faktörleri hesaba katmalıdır. Eğitim, öğrencilerin yaş ve fiziksel özelliklerine göre planlanır.

Bu alanda beden eğitimi ve spor müfredatı, ortaokul 5-8. Öğrencilerin gelişim ihtiyaçları ve sınıf düzeyindeki eğitim öncelikleri dikkate alınarak iki ana çalışma alanında geliştirilmiştir: "Fiziksel Yeterlilik" ve "Aktif ve Sağlıklı Yaşam". Aynı zamanda "beden eğitimi ve spor" etkinlikleri bağlamında özyönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme fırsatlarını etkin bir şekilde kullanmak için bu boyutlara hakimiyet müfredata dahil edilmiştir.

3.5. SPORDA FAİR PLAY

15. yüzyıldan kalma Fair Play kavramının kökenini incelemek mümkündür. Faul Oyun kavramı, toplantı sırasında kahramanların sportif olmayan eylemlerine odaklanır. Adil oyun kavramı tam tersidir. Adil oyun kavramı, 16. yüzyılda William Shakespeare'in eserlerinde görülür. 18. yüzyılda İngiliz sporlarına giren adil oyun kavramı, iyi bir oyun anlamına gelir. 20. yüzyılın sonunda, fair play kavramını sosyal eğitimde bir slogan olarak kullanan kuruluşlar ortaya çıktı. Dünyanın ilk fair play organizasyonu 1963 yılında UNESCO Gençlik Enstitüsü tarafından Almanya'nın Gating kentinde düzenlenen bir seminerde açıldı. Seminer, sporda şovenizm ve şiddete odaklandı. Seminere Uluslararası Spor ve Beden Eğitimi Örgütü ve Dünya Spor Yazarları Derneği temsilcileri katıldı. UNESCO, ICSPE ve AIPS'den ekipler, modern spor olimpiyatlarının kurucusu Pierre Coubertin adına ödülü sunmak için 17 Eylül 1963'te Paris'te bir araya geldi. Ofis Aralık ayında kuruldu ve 29 Mayıs 1973'te organizasyon Uluslararası Fair Play Konseyi (CIFP)

ile birleştii. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), 20 Ekim 1987'de Lozan'da bir toplantıda CİFP'yi kuruluşlarını da içerisine almıştır (URL-6).

Ulusal Olimpiyat Komitesi, 1991'de Prag'da bir Fuar Konferansı düzenledi. Görüşmeye TMOK'tan Erdoğan Aripinar ve Turkai Peker de davet edildi. Türkiye'deki görüşmenin ardından Pecker Aripa'dır ve Fair Play yolunu seçmeye karar verdikten sonra bir çalışma programı ve ödöl töreni hazırlarlar. 20 Temmuz 1993'te, NOC liderliği büyük Sinan Erdem Başkanlık Komitesi'nin statüsünü onayladı ve Türkiye Fair Play Komisyonu'nu kurdu. Erdoğan, Aripinar komisyonu başkanı ve Türkiye Peker başkan yardımcısı oldu. Mayıs 1994'te Türkiye'nin ilk kitabı Fair Well Türkay (Türkiye, İngiltere, Fransa) kaldırıldı. Bu süre zarfında Avrupa ülkelerinde bir fair play organizasyonu kurmaya hazırlanıyorlardı. 23 Ekim 1993'te Avrupa Fuarı Delegeri Hollanda'nın Naarden kentinde bir araya geldi. Toplantı, Erdoğan Aripa ve Cevdet MOK yönetim kurulu üyelerinin Türkiye'deki doğurganlığını temsil ediyor. Bu toplantının ardından, Avrupa Fair Play Derneği'nin kurulmasına karar verildi ve Mayıs 1994'te kurucular İsviçre'nin Zürih kentindeki FIFA Binası Salonunda toplandılar. Erdoğan, Türkiye Aripa'yı temsil edecek ve Türkiye'ye Pecker katılacak. Kurucu konseyde görev yapan ülkelerin temsilcileri, Avrupa Fair Play Derneği'nin EFPM (Avrupa Fair Play Hareketi) statüsünü imzalayarak ilk yönetim kurulunu seçti. Prof. Dr. Manfred Lammer (Almanya) ve Aripa Erdoğan (Türkiye) seçildi. İstanbul, 1995'te ilk EFPM Kongresi ve Semineri'ne aday gösterilen Hırvatistan'ın Zagreb kentine karşı çoğunluk oyuyla düzenlendi. İlk EFPM Kongresi ve Semineri, 1995 yılında İstanbul'da başarıyla gerçekleştirildi (URL-7).Türkiye, 1995 yılından beri defalarca EFPM'ye ev sahipliği yapmaktadır. Fair Play Komisyonu, 1982'den beri spor yönetimi, kariyer ve iletişim alanlarında ödöl veriyor. 1999 yılından bu yana ödöl spor ve sosyal olmak üzere iki kategoride toplanıyor ve "Adil oyun bir yaşam biçimidir" konseptiyle. Bu nedenle, Türkiye'de uygun Fair Play ritüeli de etkili olmaya başladı. Efpm'n Play Fair Magazine ve NSO Başkan Yardımcısı web sitesi CEO'su www.fairplayeur.co'm, Fair Gaming Başkanı Erdoğan Aripa'yı Türkiye'de hazırlıyor (URL-7).

3.5.1. Sporda Fair Play'in Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalar

Adil oyun kavramı, Olimpiyatların başından beri sporda temel bir ilke haline geldi. Olimpiyat ruhu ifade edilmeye başladığında, testin önemini görüyoruz. Uluslararası

Olimpiyat Komitesi ve ulusal komiteler, insan onuru ve insan hakları ihlallerini önlemek için sporda ve çevrede adil oyunun önemini vurgulamaktadır (Pehlivan, 2004: 50). Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ise, Türkiye'de fair play ruhu içinde hareketi ödüllendirerek ve basında duyurarak adil oyun ruhu içinde hareketi teşvik ediyor.

Ulusal Eğitim Kurumları tarafından düzenlenen spor etkinliklerinde şehzadelerin ruhları da yer alıyor. 2003 yılından itibaren geliştirilen müfredatta yer alan 2010-2011 eğitim-öğretim yılının ilk haftasında Bakanlık tarafından tüm eğitim kurumlarına gönderilen ilçe yazısı, değer eğitimi ile ilgili faaliyetler gerektirmektedir. Değer eğitimi içeriği, spordaki oyuncuların ve seyircilerin becerilerini de vurgulamaktadır (Kuter ve Kuter, 2012: 77).

TMOK, Fair Play kavramını ülkemizde yaygınlaştırmak için her yıl Fair Play Ödülleri sahiplerini ödüllendirerek ülkemizde bir yaşam tarzı oluşturmaya çalışmaktadır. Yine Fair Play karikatür yarışması gençleri sanata ve spora yönlendirmeyi ve Fair Play konusunda farkındalık yaratmayı hedefliyor. Fair Play ödülleri, Mayıs ayında TMOC Olimpiyat Sarayı'nda düzenlenen törenle kazananlara takdim edildi. TOC Fair Play Komisyonu'nun yıl boyu süren denetimleri Mart'tan Nisan'a kadar sürdü ve Nisan ayında Baş Jüri Üyeleri tarafından verilen "Spor Davranışı", "Spor Kariyeri" ve "Spor Reklamcılığı" kategorilerinin kazananları belirlendi. "Büyük Ödül", "Onur Belgesi" ve "Tatil Mektubu" şeklindeki ödüller, geçmiş yıllarda "Toplum ve Spor" kategorisinde tanımlanırken, bugün sadece "Sportif" kategorisinde veriliyor. Türk Fair Play Ödüllerini kazananların çoğu, davranışları, çalışmaları ve hizmetlerinden ötürü 1983 yılından bu yana Dünya Fair Council ve Avrupa Fair Play Derneği tarafından dünya ve Avrupa ödüllerine layık görülmüştür (URL-7).

3.6. SPORTMENLİK DIŞI DAVRANIŞLARA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Sportif olmayan davranış, oyunla ilgili herhangi bir sporun ilkelerinin ihlalidir, ancak aşırı, kasıtlı veya rakibi aşağılamayı, aldatmayı veya aldatmayı amaçlayan herhangi bir davranış veya tutumdur. Bu tutumlar, sporun ilkelerini ve ayrıca mahkeme işlemlerinin konusunu (tr.wikipedia.org) ihlal ettiği için ihlal edilebilir, sınır dışı edilebilir veya cezalandırılabilir. Spor becerileri yerine ekonomik ve politik amaçlı sporun egemenliği, bireylerin güç ve etki kazanmak için spora ilgi duymasının temelini atmıştır. Böylelikle sporun erdemleri değersizleştirilerek spor alanında ahlaki değerlerden yoksun

bir durum oluştu. Sporculardan antrenörlere, kulüp başkanlarından menajerlere kadar sporun temel amacı para ve prestij kazanmaktı ve bu anlamda tüm yöntemler kabul ediliyor. Bu, insanları daha motive etti ve yenilmez olduklarını düşünerek onlara saldırdı. şu anda gerek saha içinde gerekse saha dışında medya desteği alan sporcu ve sporcuların etik olmayan ifadelerine şahit oluyoruz. Bazı sporcular eleştiriye açık değil; Medyada eleştirmenleri, medyayı, rakip sporcuları ve hatta kendi takım arkadaşlarını tehdit ettiklerini, onlara sözlü ve sözlü saldırdıklarını görüyoruz. Gençlere örnek olanların bu davranışları gençler için olumsuz sorunlar yaratmakta ve toplumda kaos yaratmaktadır. Bu, toplumun çoğu kesiminde olumsuz bir spor algısına yol açmıştır (Tanrıverdi, 2012: 1082).

3.7. EğİTİM ORTAMINDA FAİR PLAY DAVRANIşLARININ KAZANDIRILMASI

Felsefi açıdan adil oyun terimine uygun davranma fikrini kabul etmek, program ve programların yapısını ve sorunlarını bu felsefi fikir çerçevesinde çözmek daha kolaydır. Sınıfımız ve ders dışı spor aktivitelerimiz olarak bilinen okul sporları, bu seviyeyi vurgulayan harika etkili bir alan temelinde değerlidir. Spor ortamında, çocuklara ve gençlere adil oyun terimi hatırlatılmaktadır ve erdemli bir toplum yaratmak için okul ve ders dışı sporların düzenli olarak izlenmesi gerekmektedir. Güvenlik hizmetlerinin aktif olarak okul sporlarına dahil olması, adil bir oyun ihtiyacını kanıtlamaktadır (Pehlivan, 2004: 51).

Eğitim ortamında öğrencilerin fair play davranışlarının şekillenmesinde okul sporlarının büyük bir rolü bulunmaktadır. Pehlivan (2004), okul sporlarının öğrenciler açısından faydalarını aşağıdaki gibi sıralamıştır

- Çocuk ve gençlerde fiziksel, bilişsel, duyuşsal ve toplumsal sağlık bilincini ortaya çıkararak bu algıyı kazandırmak,
- Çocuk ve gençlerde birlik ve beraberlik içerisinde hareket etme duygusunu geliştirmek,
- Çocuklarda kural kavramını yerleştirmek, adil, hoşgörölü, yardım severlik olgularını yerleştirmek,

- Çocukları, spor faaliyetlerinin insana topluma ve doğaya olan katkısı noktasında bilinçlendirmek (Pehlivan, 2004: 51).

Vidoni ve Ward'a (2009) göre, fair play adalet ve sosyal ihtiva kavramlarının üzerinde durulduğu bir ortam açısından, Spor Eğitim modelinde sosyal yetenekler oldukça önemlidir. Spor eğitim modelinde vurgulanan kilit noktalardan biri, adil beceriler kavramının sosyal becerilerin sürekli kullanımı bağlamında ortaya çıkmasıdır. Literatür çalışmasında, öğretmenler müfredata çeşitli sosyal yeterlilik gözlemlerini dahil eder ve bu gözlemlerin dersin bir sonucu olarak sosyal becerileri geliştirdiğine inanılmaktadır. Bu durumda öğrencilere beden eğitimi ve spor yoluyla aktif becerileri öğrenme ve bu becerileri geliştirme fırsatı verilecektir (Kaynaklar: Sezer vd., 2015: 43). Kaişoğlu ve diğerleri (2015: 1046) tarafından yapılan bir çalışmada, okul beden eğitiminin çocuklara spor becerilerini öğretmenin etkili bir yolu olduğunu vurgulamaktadır.

Koç ve Güllü (2017: 20) bu konunun, sportmenliği gösteren beden eğitimi dersi uygulamalarının yanı sıra öğrenci davranışlarının bazı özellikleriyle yakından ilişkili olduğunu savunmaktadır. Bu yaklaşımları edinmeden önce öğrencilerin özelliklerine uygun spor becerilerini incelemek ve bu alanda programlar hazırlamak gerekir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMA MODELİ / VERİLERİN ANALİZİ

İstanbul ilindeki okulda, ortaokul düzeyinde eğitim gören öğrencilere tarama modeli kullanılarak kolaylı örnekleme tekniğiyle “Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ)” uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmış olup hata payı $p<0.05$ olarak belirlenmiştir.

4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM / ÇALIŞMA GURUBU

Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ortaokul düzeyinde aktif olarak öğrenim gören öğrenciler oluştururken örneklem grubunu ise İstanbul ili Bağcılar ilçesinde yer alan Kocaragıppaşa Ortaokulunda aktif olarak öğrenim gören 449’u kadın, 509’u erkek olmak üzere toplamda 958 öğrenci oluşturmaktadır.

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Katılımcılara araştırmacı tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu ve Koç’un (2013) geliştirdiği, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış BEDSDÖ kullanılmıştır. Ölçekte tanımlayıcı soruların (8 soru) yanında 22 madde bulunmaktadır. Ölçek 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyutu “**UDS (Uygun Davranışlar Sergileme)**” (1. 2. 4. 7. 9. 11. 12. 14. 16. 19. 21) maddeler, ikinci alt boyutu “**UDK (Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma)**” (3. 5. 6. 8. 10. 13. 15. 17. 18. 20. 22) maddeler alt boyutlarıdır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 110 (ortalama 5) ve en düşük puan 22’dir (ortalama 1). Alt boyutlardan tek başına alınabilecek en düşük 11 (ortalama 1) ve en yüksek 55’tir (ortalama 5). Ölçeğin tamamının iç tutarlılık güvenilirliği 0.85 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma için iç tutarlılık güvenilirliği 0.76 olarak bulunmuştur.

4.4. BULGULAR

Tablo 4.1. Araştırma Örnekleme Demografik Özellikleri

Değişken	Frekans(f)	Yüzde (%)
<u>Cinsiyet</u>		
Kadın	449	46,9
Erkek	509	53,1
<u>Sınıf</u>		
5. Sınıf	277	28,9
6. Sınıf	243	25,4
7. Sınıf	211	22,0
8.Sınıf	227	23,7
<u>Katılımcıların Lisans Durumu</u>		
Evet	100	10,4
Hayır	858	89,6
<u>Katılımcıların Anne Eğitim Durumu</u>		
İlkokul ve altı	475	49,6
Ortaokul mezunu	330	34,4
Lise mezunu	115	12,0
Üniversite ve üstü	38	4,0
<u>Katılımcıların Baba Eğitim Durumu</u>		
İlkokul ve altı	309	32,3
Ortaokul mezunu	369	38,5
Lise mezunu	228	23,5
Üniversite ve üstü	52	5,4
<u>Katılımcıların Kardeş Sayısı</u>		
Kardeşim yok	82	8,6
1 Kardeşim var	250	26,1
2 Kardeşim var	297	31,0
3 ve üzeri kardeşim var	329	34,3

N= 958

Tablo 4.1. Katılımcılar cinsiyet değişkenine göre 449'u kadın (%46,9), 509'u erkek (%53,1) olarak dağılmaktadır. Katılımcılar sınıf değişkenine göre 277'si 5.Sınıf (%28,9), 243'ü 6.Sınıf (%25,4), 211'i 7.Sınıf (%22,0), 227'si 8.Sınıf (%23,7) olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar lisans durumu değişkenine göre 100'ü evet (%10,4),

858'i hayır (%89,6) olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar anne eğitim durumu değişkenine göre 475'i ilkokul ve altı (%49,6), 330'u ortaokul mezunu (%34,4), 115'i lise mezunu (%12,0), 38'i üniversite ve üstü (%4,0) olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar baba eğitim durumu değişkenine göre 309'u ilkokul ve altı (%32,3), 369'u ortaokul mezunu (%38,5), 228'i lise mezunu (%23,5), 52'si üniversite ve üstü (%5,4) olarak dağılım göstermektedir. Katılımcılar kardeş sayısı değişkenine göre 82'si kardeşim yok (%8,6), 250'si 1 kardeşim var (%26,1), 297'si 2 kardeşim var (%31,0), 329'u 3 ve üzeri kardeşim var (%34,3) olarak dağılım göstermektedir.

Tablo 4.2. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Cinsiyet Değişkenine Göre

U-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
UDS	Kadın	449	527,16	236695,50		
	Erkek	509	437,46	222665,50	92870,500	,001
UDK	Kadın	449	406,10	182338,00		
	Erkek	509	544,25	277023,00	81313,000	,001

*p<0,05; N= 958

Tablo 4.2. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) (U=92870,500, p<0,05) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) (U=81313,000, p<0,05) alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Sınıflar Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Sınıflar	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	(I-J)
UDS	5.Sınıf	277	550,10				
	6.Sınıf	243	473,79				
	7.Sınıf	211	485,11	3	39,88	,001	5-6, 5-7, 5-8, 6-8, 7-8
	8.Sınıf	227	394,25				
UDK	5.Sınıf	277	424,35				
	6.Sınıf	243	454,13				
	7.Sınıf	211	462,79	3	49,95	,001	5-8, 6-8, 7-8
	8.Sınıf	227	589,48				

*p<0,05; **p<0,008; N=958

Tablo 4.3. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 (sd=3, N=958)= 39,88, p<0,05) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 49,95, p<0,05) alt faktörlerinde sınıflar değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Anlamlı farklılığın hangi sınıf değişkenleri arasında olduğunu tespit edebilmek için Kruskal-Wallis testinden sonra yapılan tekrarlı Mann Whitney U testleri sonucunda, Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) alt faktöründe sınıf değişkenine göre 5.Sınıf ve 6.Sınıf (U=218192,000, p<0,008), 5.Sınıf ve 7.Sınıf (U=25086,500, p<0,008), 5.Sınıf ve 8.Sınıf (U=21483,500, p<0,008), 6. Sınıf ve 8. Sınıf (U=22876,000, p<0,008), 7. Sınıf ve 8.Sınıf (U=19257,000, p<0,008), değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken, diğer sınıf kategorileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p>0,008).

Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) alt faktöründe ise sınıf değişkenine göre 5.Sınıf ve 8.Sınıf (U=21047,000, p<0,008), 6.Sınıf ve 8.Sınıf (U=19628,000, p<0,008), 7.Sınıf ve 8.Sınıf (U=17327,000, p<0,008) değişkenleri arasında istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık görülürken, diğer sınıf kategorileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,008$).

Tablo 4.4. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Lisans Durumu Değişkenine Göre U-Testi Sonuçları

	Lisans durumu	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
UDS	Evet	100	482,02	48202,00		
	Hayır	858	479,21	411159,00	42648,000	,923
UDK	Evet	100	483,78	48378,00		
	Hayır	858	479,00	410983,00	42472,000	,870

* $p<0,05$; N= 958

Tablo 4.4. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) ($U=42648,000$, $p>0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) ($U=42472,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında lisans durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 4.5. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Anne eğitim durumu	N	Sıra Ort.	Sd	X2	P
UDS	İlkokul ve altı	475	475,00			
	Ortaokul mezunu	330	475,78			
	Lise mezunu	115	506,86	3	1,330	,722
	Üniversite ve üstü	38	485,28			
UDK	İlkokul ve altı	475	473,07			
	Ortaokul mezunu	330	501,11			
	Lise mezunu	115	438,30	3	4,994	,172
	Üniversite ve üstü	38	496,80			

* $p<0,05$; N=958

Tablo 4.5. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 (sd=3, N=958)= 1,330, $p>0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 4,994, $p>0,05$) alt faktörlerinde anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 4.6. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Baba eğitim durumu	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
UDS	İlkokul ve altı	309	486,01			
	Ortaokul mezunu	369	471,59			
	Lise mezunu	228	483,36	3	,519	,915
	Üniversite ve üstü	52	480,00			
UDK	İlkokul ve altı	309	482,07			
	Ortaokul mezunu	369	485,44			
	Lise mezunu	228	453,98	3	4,172	,243
	Üniversite ve üstü	52	533,95			

* $p<0,05$; N=958

Tablo 4.6. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 (sd=3, N=958)= ,519, $p>0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 4,172, $p>0,05$) alt faktörlerinde baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 4.7. Temel Değişkenlerin Alt Faktörler Düzeyinde Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Kardeş sayısı	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
UDS	Kardeşim yok	82	469,69			
	1 Kardeşim var	250	486,98			
	2 Kardeşim var	297	474,80	3	,527	,913
	3 ve üstü Kardeşim var	329	481,75			
UDK	Kardeşim yok	82	541,97			
	1 Kardeşim var	250	456,78			
	2 Kardeşim var	297	475,81	3	6,059	,109
	3 ve üstü Kardeşim var	329	484,52			

*p<0,05; N=958

Tablo 4.7. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 (sd=3, N=958)= ,527, p>0,05) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 6,059, p>0,05) alt faktörlerinde kardeş sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

SONUÇ

Tablo 4.2. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) ($U=92870,500$, $p<0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) ($U=81313,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre sıra ortalamalarına bakıldığında Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) alt faktöründe kadın katılımcıların, Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) alt faktöründe ise erkek katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Certel vd. (2020), Altun ve Güvendi (2019) yapmış olduğu çalışmalar da yapmış olduğumuz çalışmaya cinsiyet değişkeni açısından paralellik göstermektedir. Bu bağlamda, kadın öğrencilerin beden eğitimi derslerini daha çok deşarj olmak ve stres atmak amaçlı olarak gördükleri düşünüldüğünde daha uyumlu davranışlar sergilemelerinin daha olağan olduğu düşünülebilir. Bu yaş grubundaki erkek öğrencilerin ise kadın öğrencilere oranla beden eğitimi derslerini daha çok bir mücadele ve çekişme içerisinde geçirdikleri düşünüldüğünde ortamda tutunabilme açısından daha çok uygunsuz davranışlardan kaçınma çabalarına girebilecekleri söylenebilir. Tablo 4.3 İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 ($sd=3$, $N=958$)= 39,88, $p<0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 ($sd=3$, $N=958$)= 49,95, $p<0,05$) alt faktörlerinde sınıflar değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi sınıf değişkenleri arasında olduğunu tespit edebilmek için Kruskal-Wallis testinden sonra yapılan tekrarlı Mann Whitney U testleri sonucunda, Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) alt faktöründe sınıf değişkenine göre 5.Sınıf ve 6.Sınıf ($U=218192,000$, $p<0,008$), 5.Sınıf ve 7.Sınıf ($U=25086,500$, $p<0,008$), 5.Sınıf ve 8.Sınıf ($U=21483,500$, $p<0,008$), 6. Sınıf ve 8. Sınıf ($U=22876,000$, $p<0,008$), 7. Sınıf ve 8.Sınıf ($U=19257,000$, $p<0,008$), değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken, diğer sınıf kategorileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,008$). Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) alt faktöründe ise sınıf değişkenine göre 5.Sınıf ve 8.Sınıf ($U=21047,000$, $p<0,008$), 6.Sınıf ve 8.Sınıf ($U=19628,000$, $p<0,008$), 7.Sınıf ve 8.Sınıf ($U=17327,000$, $p<0,008$) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken, diğer sınıf kategorileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir

($p>0,008$). Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) alt faktöründe sınıf değişkenine göre sıra ortalamalarına bakıldığında 5. Sınıf öğrencilerinin puanlarının 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu, yine 6. Sınıf ve 7. Sınıf öğrencilerinin puanlarının da 8. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) alt faktöründe ise sınıf değişkenine göre sıra ortalamalarına bakıldığında 8. Sınıf öğrencilerinin puanlarının 5, 6 ve 7. Sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Altun ve Güvendi'nin (2019) yapmış olduğu çalışma da yapmış olduğumuz çalışmaya sınıf değişkeni açısından paralellik göstermektedir. Bu durum, 5. Sınıf öğrencilerinin ilköğretim kademesinden yeni bir kademe olan ortaokul kademesine ilk geçiş adımı olduğundan dolayı diğer üst sınıf kategorisindeki öğrencilere oranla daha çekingen durumda ve kurallara karşı daha uyumlu olma çabasında oldukları şeklinde yorumlanabilmektedir. Yine 8. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf kategorilerindeki öğrencilere oranla uygun davranışlar sergileme puanlarının düşük olması ve uygunsuz davranışlardan kaçınma çabasının ise daha yüksek oranda olması liseye geçiş için son virajda olduklarından dolayı daha çok, sınav stresi ve mezun olma telaşından kaynaklanabileceği şeklinde düşünülebilmektedir. Tablo 4.4 İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) ($U=42648,000$, $p>0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) ($U=42472,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında lisans durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durum, çocukların bu yaş aralığında spor kültürü ve sportmenlik bilincinin henüz büyük oranda şekillenmemiş olmasından; daha çok aile, çevre ortamından gördüklerine göre hareket etmelerinden kaynaklanabileceğine bağlanabilmektedir. Karafil vd. (2017) yapmış olduğu çalışma, yapmış olduğumuz çalışmaya lisans durumu değişkeni açısından paralellik göstermese de bu durum bölgeden bölgeye ve yetişme koşullarına göre farklılıklar gösterebilir. Tablo 4.5. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 ($sd=3$, $N=958$)= 1,330, $p>0,05$) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 ($sd=3$, $N=958$)= 4,994, $p>0,05$) alt faktörlerinde anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Tablo 4.6. İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2

(sd=3, N=958)= ,519, p>0,05) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 4,172, p>0,05) alt faktörlerinde baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Benzer şekilde Hacıcaferoğlu vd. (2015) yapmış olduğu çalışma da yapmış olduğumuz çalışmaya baba eğitim düzeyi değişkeni açısından paralellik göstermektedir. Bu durum, genel anlamda anne ve babaların eğitim düzeyinden ziyade örf, adet, gelenek ve göreneklerimizde zaten var olan ahlaki değerler ve saygıya dayalı yetiştirme tarzlarının hali hazırda sportmenlik davranışlarını da büyük ölçüde içerisinde barındırıyor olmasından dolayı çocukların da bu kavramlara doğal olarak yatkınlık gösterebileceğinden kaynaklanabildiği şeklinde yorumlanabilir. Tablo 4.7 İncelendiğinde, Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği (BEDSDÖ) alt faktörlerinden; Uygun Davranışlar Sergileme (UDS) X^2 (sd=3, N=958)= ,527, p>0,05) ve Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma (UDK) X^2 (sd=3, N=958)= 6,059, p>0,05) alt faktörlerinde kardeş sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durum genel anlamda ve beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışlarını barındıran kavramların küçük yaşlarda kardeşten daha çok anne ve baba etkisiyle yerleşip sportif çevre ve eğitim alanlarında olgunlaştığı, bu sebeple kardeş sayısının anlamlı derecede bir farklılık oluşturmadığı şeklinde gözlemlenebilmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma ile beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının değişkenlere göre anlamlı farklılıklar gösterebildiği, özellikle bu yaş grubu çocuklarda saygıya dayalı sportmenlik bilincinin ve sporun birleştiriciliğinin öneminin yerleştirilmesinin oldukça önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

- 1-** Bu yaş grubundaki çocuklar, özellikle sportif müsabakalara sıklıkla götürülmeli ve müsabakalar yerinde izletilmelidir. Bu sayede çocuklar sportmenlik ruhunu derinden hissedebilirler.
- 2-** Ailelerin çocuklarını daha fazla spor branşlarına yönlendirmesi ve sporcu bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunması sonucu çocuklar fair-play kavramlarını yaşayarak daha derinden idrak edebilirler.

3- İlkokul ve ortaokul kademelerinden itibaren sportif ahlak ve fair-play kavramlarının önemini anlatan öğretilere derslerin müfredatlarında daha sık yer verilmesi bu bilincin yerleşmesinde önemli ölçüde katkı yapabilir.

4- Okul içi turnuvalarda, müsabakalarda ya da beden eğitimi derslerinde sportmen davranışlar çeşitli pekiştireçler ile ödüllendirilerek çocuklarda güzel bir bilinç uyandırılabilir.

5- Aile içerisinde sporun güzelliklerini ve birleştiriciliğini yansıtacak çeşitli sporsal faaliyetlerin sayısı artırılarak çocukların ilgi düzeyi üst seviyelere çıkarılabilir.

6- Aile büyükleri televizyon ekranlarında ya da alanlarda izlenen müsabakalarda çocukta kötü etki bırakacak söz veya davranışlardan kaçınmalıdır. Bu tür eylemlerin yanlış olduğu, spor kültürüyle bağdaşmadığı çocuklara açık bir dil ile ifade edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acet, M. (2005). Sporda Saldırganlık ve Şiddet, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Açak, M. (2006). Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ahn, S. J., Johnsen, K., Robertson, T., Moore, J., Brown, S., Marable, A. ve Basu, A. (2015). Using virtual pets to promote physical activity in children: An application of the youth physical activity promotion model. *Journal of Health Communication*, 20(7), 807-815.
- Akgül, S., Göral, M., Demirel M. ve Üstün Ü.D. (2012). İlköğretim öğrencilerinin okul içi ve okullar arası sportif etkinliklerden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı etkinlikleri üzerine katılma nedenlerinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32), 13-22.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için bilgisayar öğretmenliği öz-yeterlik ölçeği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-8.
- Akyüz, Y. (2001). *Başlangıçtan 2001'e Türk eğitim tarihi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Alıcı, D. (2013). Okula yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 318-322.
- Altun, M , Güvendi, B . (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi . *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* , 11 (18) , 2224-2240 . DOI: 10.26466/opus.570922
- Anderson C.A. ve Bushman B.J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*. 53, 27-52.
- Aracı, H. (2001). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Aracı, H. (2006). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel

Yayın Dağıtım.

- Arkonaç, S.A. (2001). *Tutumlar ve ölçümü, sosyal psikoloji*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Balcıoğlu, B., Özbek, A., Sungu, N., Sivrikaya, K. ve Tekin, A. (2005). Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin değer sistemleri ve sorun çözmedeki yeterliliklerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 91-99.
- Bandura, A. (2006). *Guide to constructing self-efficacy scales*. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), *Self-efficacy beliefs of adolescents* (pp. 307-337). Greenwich, CT: Information Age.
- Beauchamp, M.R., Jackson, B. ve Morton, K.L. (2012). *Efficacy beliefs and human performance: From independent action to interpersonal functioning*. In S. M. Murphy (Ed.), *Oxford library of psychology. The Oxford handbook of sport and performance psychology* (s. 273-293). Oxford University Press.
- Biçer, T. (2007). *Sporda Duygu ve Akıl Yönetimi*, Beyaz Yayınları, İstanbul, s.13.
- Bozkurt, N. (2003). *Üniversite Giriş Sınavı. Çağdaş Eğitim*.
- Bülbül, N. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin matematik eğitimine ilişkin inançları ve öz yeterlik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, EBE.
- Certel, Z., Bahadır, Z., & Çelik, B. *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışları. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 221-230.
- Cimilli, V. (2017). *Spor lisesi öğrencilerinde bedensel /kinestetik zekâ ile beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: İstanbul ili örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, EBE.
- Çankaya, C. (2001). *Spor Tesisleri İşletmeciliği ve planlamacılık Ders Notları*, Bursa.
- Çelik, V.O. ve N. Bulgu, (2010). Geç Osmanlı döneminde batılılaşma ekseninde beden eğitimi ve spor. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 137147.
- Çelik, Z. ve A. Pulur, (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları [Özel Sayı]. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 115-121.

- Çıttır, T. (2003). *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü öğrencilerinin devam ettikleri öğretmenlik programlarına ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, EBE.
- Dalkıran O., & Tuncel F. (2007) Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Seçmeli Ders Olarak İşlenmesinin Öğrenciler Gözüyle Değerlendirilmesi. *Journal of physical education and sports science sports meters*; 37-42.
- Demirci, A. (2008). İlköğretimde beden eğitimi dersi etkinlikleri 4-8. sınıflar yeni öğretim programı. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Demirci, H.G. (2006). Ticaret meslek ve anadolu ticaret meslek liseleri bilgisayar programcılığı bölümü öğrencilerinin internete yönelik tutumları ile “internet ve ağ sistemleri ” dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, SBE.
- Dever, A. (2010). Spor Sosyolojisi: Tarihsel ve Güncel Boyutlarıyla Spor ve Toplum,; İstanbul: Başlık Yayın Grubu. 21.
- Dever, A. ve İslam A. (2015). Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında okullardaki beden eğitimi derslerine sistematik bir bakış. *International Journal of Social Science*, 32, 159-169.
- Doğan Ö. (2004). *Etik - ahlak felsefesi*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Dolaşır, S. (2006). *Antrenörlük etiği ve ilkeleri*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Dürüşken, Ç. (2012). “Asia Minor’da Olimpiyat Ruhu”. Yıldırım, İ. ve Gültekin, T. (ed.). Anadolu Uygurluklarında Spor. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitapevi.
- Efe, Z.B. (2006). Okullararası Yarışmalara Katılan I. ve II. Kademe İlköğretim Öğrencilerinin Fair Play Davranışlarını Sergileme sıklıkları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi EBE.
- Erbaş, M. K., H. Ünlü, ve Y. Kalemoglu-Varol, (2015). Turkish conformation of the physical education predisposition scale: a validity and reliability study. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1), 115-126.
- Erdemli, A. (1996). İnsan, Spor ve Olimpizm: Spor Felsefesi Yazıları, İstanbul: Sarmal

Yayınevi. 17-22.

Erdemli, A. (2008). *Spor yapan insan*. İstanbul: E Yayınları.

Erdoğan, İ. (1999). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: Evrim Basımevi.

Ersoy, A. vd., (2006). “Üniversitelerarası Türkiye Şampiyonasına Katılan Sporcuların Kendi Üniversitelerinden Beklentileri” 9. Uluslararası Spor Bilimleri, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, SBE.

Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.

Esentürk, O. K., E. L., İlhan ve O. B. Çelik, (2015). Examination of High School Students' Sportsmanlike Conducts in Physical Education Lessons According to Some Variability. *Science, Movement and Health*, 15(2), 627-634.

Feltz, D. L., S.E. Short, ve P.J. Sullivan, (2008). *Self - efficacy in sport: research and strategies for working with athletes, teams, and coaches*. Champaign, IL:Human Kinetics.

Fişek, K. (2003). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi dünyada ve Türkiye 'de*. İstanbul: Ygs Yayınları.

Gözüm, E. (2018). *Dil öğrenme stratejilerine göre ingilizce öz yeterlik inancı ve ingilizce akademik başarıları*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, SBE.

Graber, K. C., Woods, A. M. and Castelli D. M. (2007). Setting the stage - research into physical activity relationships and children's progress toward achievement of the national standards. *Journal of Teaching in Physical Education*, 26, 338-349.

Güven, İ. (2013). *Türk eğitim tarihi*. Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.

Hacıcaferoğlu, S., M. H., Selçuk, vd. (2015). Ortaokullarda İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin, Sportmenlik Davranışlarına Katkısının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4, 557-566.

Hatzigeorgiadis, A., Zourbanos, vd. (2008). Investigating the functions of self-talk: The effects of motivational self-talk on self-efficacy and performance in young tennis players. *The Sport Psychologist*, 22(4), 458-471.

Hauck, L. J., M. G. Carpenter, ve J. S. Frank, (2008). Task-specific measures of balance

- efficacy, anxiety, and stability and their relationship to clinical balance performance. *Gait Posture*, 27(4), 676-82.
- Haywood, K. M. (1989). Managing Word Of Mouth Communications. *Journal of Services Marketing*; 3(2), 55-67.
- Heper, E. (2012). *Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişim*. Ertan, H. (Ed.) Spor Bilimine Giriş Anadolu Üniversitesi.
- Hu, L., Motl, R.W., McAuley, E. ve Konopack, J.F. (2007). Effects of self-efficacy on physical activity enjoyment in college-aged women. *International Journal of Behavioral Medicine*, 14(2), 92-96.
- Hutchinson, J. C., T., Sherman, vd. (2008). The effect of manipulated self-efficacy on perceived and sustained effort. *Journal of Applied Sport Psychology*, 20(4), 457-472.
- İkizler, C. (2009). *Sporda Sosyal Bilimler*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- İnal, A. N. (2015). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Jackson, B., Knapp, P. ve Beauchamp, M.R. (2008). Origins and consequences of tripartite efficacy beliefs within elite athlete dyads. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 30(5), 512-40.
- Karadağ, S. (2012). İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması (Kırıkkale örneği) (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, SBE.
- Karafil, A. Y., A. Emrah, vd. (2017). Spora katılımın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları üzerine etkisinin araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-11.
- Karagözoğlu, C. (2006). *Sporda Psikolojik Destek*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul,
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*, Ankara: Gazi Kitabevi. 233-234.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikle*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 71-73.

- Kaya, A. (2007). *Eğitim psikolojisi*. Malatya: Pegem A Yayıncılık.
- Kayıoğlu, N. B., M., Altınkök, vd. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi: Karabük İli Örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 1044-1056.
- Keskin, A. (2003). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin İngilizce 'ye Yönelik Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, EBE.
- Koç, Y. (2013). Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği BEDSDÖ Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.
- Koç, Y. ve M. Güllü, (2007). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Sportmetre*, 15(1), 1930.
- Konter, E. (2010). Sporda Stres ve Performans, Kuramlar ve Kontrol Etme Teknikleri, İzmir: Bassaray Basımevi.
- Kuru, E. (2000). Beden eğitimi ve sporda program geliştirme. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Kuter, F.Ö., Kuter, M. (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yoluyla Değerler Eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 3(6), 75-94.
- Lumpkin, A. (2005). *Introduction to physical education, exercise science, and sport studies* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Mahmutoğlu, A, (2009). Etik ve Ahlak: Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. *Türk İdare Dergisi*, 463-464, 225-249, Haziran-Eylül.
- Martin, J. ve Gill, D. (2002). Training and Performance Self-Efficacy, Affect, and Performance in Wheelchair Road Racers. *The Sport Psychologist*, 16, 384-395.
- MEB (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2009). *Ortaöğretim beden eğitimi dersi öğretim programı (9 - 12. Sınıflar)*. Bursa: Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.
- MEB (2018). *Ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)*. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.

- MEB (2019). *Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2018/’19*. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- MEB. (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi (9,10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı.
- Mechikoff, R.A. ve Estes, S.G. (1998). A history and philosophy of sport and physical education: from ancient civilizations to the modern world. USA: McGraw-Hill.*
- Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programı, (2017).
- Munroe-Chandler, K. ve Morris, T. (2011). “*imagery*”. In T. Morris ve P. Terry (Eds.). *The new sport and exercise psychology companion* (ss. 275-308). Morgantown WV: Fitness information Technology.
- Öcal, K. ve M. S. Koçak, (2010). Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı ve davranış gelişimine etkisi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 7, 86-94.
- Öncü, E. (2015). *Spor ve Egzersiz Psikolojisinin Temelleri*. Şahin, M. ve Koruç, Z. (ed.). Öz-Güven (323-349). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özçakır, S. (2013). *II.Meşrutiyet dönemi beden eğitiminde çağdaş dönüşümler*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, EBE.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pehlivan, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.
- Philips, M.G. ve Roper, A.P. (2006). *History of Physical Education*. Kirk, D., McDonald, D. ve O’Sullivan, (Ed.). *The Handbook of Physical Education*. (s.s. 123-140) SAGE Publications, London.
- Riddoch, C. (1994). Relationships between physical activity and health in young people. In S. Biddle, J. Sallis & N. Cavill (Eds.), *Young and active? Young people and healthenhancing physical activity: Evidence and implications* (pp. 17-48). London: Health Education Authority.
- Samson, A. ve Solmon, M. (2011). Examining the sources of self-efficacy for physical activity within the sport and exercise domains. *International Review of Sport and*

Exercise Psychology, 4(1), 70-89.

Schwarzer, R. (2014). *Self-efficacy: Thought control of action* (2nd ed.). New York.

Sezer, U., Ektirici, A., Özbal, A.F., Atlı, K. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportmenlik Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 4251.

Soyer, F. (2004). Osmanlı Devletinde (1839-1908 Tanzimat Dönemi) beden eğitimi ve spor alanındaki kurumsal yapılanmalar ve okul programlarındaki yeri konusunda bir inceleme. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 209-225.

Şahin, H. M. (2003). *Türk spor kültüründe aba güreşi*. Ankara: Gaziantep Spor Kulübü Spor Eğitim Yayınları.

Tanrıverdi, H. (2012). Spor Ahlakı ve Şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1071-1093.

TDK, Güncel Türkçe Sözlük, (2019).

Terekli, S. (2009). Okul öncesi çocuklar için beden eğitiminin ve oyun öğretiminin önemi. U. Tüfekçioğlu (ed.). *Çocukta oyun gelişimi, beden eğitimi ve oyun öğretimi içinde* (s. 249-265). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Tiryaki, Ş. (2006). *Spor psikolojisi: kavramlar, kuramlar ve uygulama*. Ankara: Eylül Yayınları.

Tolli, A. ve Schmidt, A. (2008). The role of feedback, causal attributions, and self-efficacy in goal revision. *Journal of Applied Psychology*, 93(3), 692-701.

Topkaya, İ. (2004). *Oyun, beden eğitimi ve spor öğretiminin eğitsel temelleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Torlak, Ö. (2009). *Pazarlama ahlakı sosyal sorumluluklar ekseninde pazarlama kararları ve tüketici davranışlarının analizi*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Tsai, E. ve L. Fung, (2005). Sports-personship in Youth Basketball and Volleyball Players. *The Online Journal of Sport Psychology*, 7(2), 37-46.

Türk Dil Kurumu (TDK), (2017).

- URL-1:<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2809.pdf> . (Erişim Tarihi. 22.05.2021).
- URL-2:<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6287.html> . (Erişim Tarihi. 22.05.2021).
- URL-3:<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>. (Erişim Tarihi. 22.05.2021).
- URL4:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_12/06020448_imam_hatip_ortaok_ulu_hdc_2016.pdf. (Erişim Tarihi. 25.05.2021).
- URL-5:<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>. (Erişim Tarihi. 21.05.2021).
- URL-6 <http://www.sporbilim.com/sayfa.asp?mdl=haber¶m=4>. (Erişim Tarihi. 23.05.2021).
- URL-7 <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/>. (Erişim Tarihi. 24.05.2021).
- Ünalımış, M. ve R. şahin, (2012). şiddete yönelik tutum ve okul zorbalığı. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1(1), 63-72.
- Valiante, G. ve Morris, D.B. (2013). The Sources and Maintenance of Professional Golfers' Self-Efficacy Beliefs. *Sport Psychologist*, 27(2), 130-142.
- Vidoni, C., ve P. Ward, (2009). Effects of fair play instruction on student social skills during a middle school sport education unit. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 14(3), 285-310.
- Welk, G. J. (1999). The youth physical activity promotion model: A conceptual bridge between theory and practice. *Quest*, 51, 5-23.
- Yamaner, F. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*, Bursa: Ekin Basım Yayın.
- Yapan, H.T. (1992). *Spor ahlakı: beden eğitimi dersinde ahlaki eğitim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, SBE.
- Yetim, A. A. (2006). *Sosyoloji ve Spor*, İstanbul: Morpa Kùltür Yayınları.
- Yıldıran, İ. (2011). Fair play: etimolojik, semantik ve tarihsel bir bakış. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XVI(4), 3-18.
- Yürek, Y. (2017). *4+4+4 eğitim sisteminde ilkokul 1.,2.,3.,4. sınıflarda beden eğitimi ve*

spor uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, SBE.

EKLER

T.C.
BAĞCILAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

09.03.2021

Sayı : E-91391998-44-22046201
Konu : Anket Çalışması
(Mesut OĞURLU)

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : a) Kocaragıppaşa Ortaokulunun 03.03.2021 tarih ve 21641561 sayılı yazısı.
b) Müdürlük Makamının 0/03/2021 tarih ve 21821089 sayılı Onayı.

İlçemiz Kocaragıppaşa Ortaokulu 4b sözleşmeli Beden Eğitimi öğretmeni olarak görev yapan 32084172816 kimlik numaralı Mesut OĞURLU Yüksek Lisans tezi için ilçemiz Kocaragıppaşa Ortaokulu öğrencilerine "Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Dersinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı Edinimleri Üzerindeki Etkileri" konulu anket yapması Müdürlük Makamının ilgi (b) Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa YILMAZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

İlgi : a) Kocaragıppaşa Ortaokulunun 03.03.2021 tarih ve 21641561 sayılı yazısı.
b) Müdürlük Makamının 0/03/2021 tarih ve 21821089 sayılı Onayı.

Ek : İlgi (b) Onay ve Ekleri.

Eğer bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.
32084172816 kimlik numaralı Mesut OĞURLU Yüksek Lisans tezi için ilçemiz Kocaragıppaşa Ortaokulu öğrencilerine "Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Dersinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı Edinimleri Üzerindeki Etkileri" konulu anket yapması Müdürlük Makamının ilgi (b) Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Bİ : İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Adres : Yavuz Selim Mah. 1000. Sk. No 10-12
Bağcılar Hükümet Konagi
Telefon No : 0 (312) 474 30 37

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys>

Bilgi için : Hüseyin ADNA (Dahili 159)

Unvan : Memor

Evrak Tarih ve Sayısı: 07.12.2020-14179

T.C.
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölüm Başkanlığı
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : E.16671974-302.14.06-14179
Konu : Çalışma İzni (Mesut OĞURLU)

07.12.2020

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Doç. Dr. M. Önder ŞEKEROĞLU'nun danışmanlığında Mesut OĞURLU'nun; "Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı; Edinmeleri Üzerindeki Etkileri" konulu çalışmasını, Bağcılar/İstanbul 'da yer alan ortaokul öğrencilerine uygulayabilmesi için gerekli izinlerin alınması hususunda;

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Alper KARADAĞ
Anabilim Dalı Başkanı

Ek:

- 1- Dilekçe (3 Sayfa)
- 2- Etik Kurulu Kararı (3 Sayfa)

Belge Doğrulama Kodu: BEKREHHA0
Adres: Musa Alparslan Üniversitesi Kütüphanesi 49250- MUŞ
Telefon: (0438) 249 49 49 Faks: (0438) 249 10 22
E-Posta: genel.sekretarlik@alparslan.edu.tr İnternet Adresi: www.alparslan.edu.tr
Kep Adresi: alparslanuniversitesi@h01.kep.tr

Belge Doğrulama: <https://www.turkiye.gov.tr/musa-alparslan-universitesi-elektronik-belge-yazdirim-sistem-evrak-dogrulama>
İşleri için: Melik ÇETİN
Ünvanı: Bölüm Sekreteri

T.C
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığına

Ek-1

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalında Danışmanlığını yürüttüğüm Yüksek Lisans öğrencisi 1720207019 Mesut Oğurlu'nun ekte örneği sunulan; " Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı Edinimleri Üzerindeki Etkileri" konulu ölçeğin İstanbul İli / Bağcılar İlçesinde yer alan Ortaokul öğrencilerine uygulayabilmesi için gerekli izinlerin alınması hususunda;
Gereğini bilgilerinize arz ederim. 03.12.2020

Doç.Dr. Mustafa Önder ŞEKEROĞLU

EK.1-Çalışmada Yer Alacak Formlar
(Kişisel Bilgi Formu)

EK.2-Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği

EK:1 - ÇALIŞMADA YER ALACAK FORMLAR

Değerli Katılımcı, bu araştırma tez kapsamında hazırlanmış olup verilen cevaplar Hicbir Şekilde Üçün Bir Sahis, Kurum veya Kuruluşa Verilmeyecektir. Çalışma sonunda elde edilecek çıktının doğruluğu ve güvenilirliği açısından vereceğiniz cevaplar önem arz etmektedir. Lütfen her soruya size en uygun şıkla (X) şeklinde işaretlemeye özen gösteriniz. Çalışmamıza yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Yüksek Lisans Öğrencisi Mesut OĞURLU
Muş Alparslan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyun. Size en uygun olan seçeneği işaretleyin.

Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()

Sınıfınız : 5. Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf ()

Okul sporlarında lisanslı olarak yarışıyor musunuz?

Evet Hayır

ANNE EĞİTİM DURUMU / Annenizin eğitim durumunu işaretleyin.

- İlkokul ve Altı
 Ortaokul Mezunu
 Lise Mezunu
 Üniversite ve Üstü

BABA EĞİTİM DURUMU / Babanızın eğitim durumunu işaretleyin.

- İlkokul ve Altı
 Ortaokul Mezunu
 Lise Mezunu
 Üniversite ve Üstü

KARDEŞ SAYISI / Sizde küçük veya büyük kaç kardeşe sahip olduğunuzu işaretleyin.

- Kardeşim Yok
 1 Kardeşim var
 2 Kardeşim var
 3 ve üzeri kardeşim var

EK:2-"BEDEN EĞİTİMİ DERSİ SPORTMENLİK DAVRANIŞI ÖLÇEĞİ"

Cinsiyetiniz: Kız () Erkek ()

Sınıfınız: 5. Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ SPORTMENLİK DAVRANIŞI ÖLÇEĞİ		Her Zaman	Çok Sık	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
Bedensel Eğitimi dersinde ...						
1	oyunda rakibim düşerse kalkmasına yardım ederim.	5	4	3	2	1
2	oyunun sonunda yenilen arkadaşlarımı fazla üzülmemesi için onları rahatlatırım.	5	4	3	2	1
3	oyun esnasında rakibin dikkatini bozmak için değişik sesler çıkarırım.	5	4	3	2	1
4	heyecanlanıp oyun kuralına ayamadığımda rakibimden özer dilerim.	5	4	3	2	1
5	henden topu kuralbire uygun olarak almayan rakibimden ben de topu aynı şekilde almaya çalışırım.	5	4	3	2	1
6	oyunda, rakibimi durdurmak için sakatlamayı gözle alıp faul yaparım.	5	4	3	2	1
7	yenildiğim zaman rakip kim olursa olsun onu tebrik ederim.	5	4	3	2	1
8	takım arkadaşım başarısız hareket yaptığında ona tepki gösteririm.	5	4	3	2	1
9	eğer rakibimin hakozz yere cezalandırıldığını görürsem, durumu düzeltmeye çalışırım.	5	4	3	2	1
10	oyunda öndeysen, vakit geçirmek için topu sahanın ya da bahçenin dışına atarım.	5	4	3	2	1
11	oyun arasında rakibimle içeceğimi veya yiyeceğimi bölüşürüm.	5	4	3	2	1
12	öğretmenin olmasa bile öğretmenimin görevlendirdiği kişinin kararlarına saygı duyarım.	5	4	3	2	1
13	rakip takımında bir oyuncu başarısız hareket yaptığında onunla dalga geçerim.	5	4	3	2	1
14	topu olmayan arkadaşımınla topumu paylaşıırım.	5	4	3	2	1
15	yenildiğim zaman karşı takım oyuncusuyla dalga geçerim.	5	4	3	2	1
16	bir rakip incindiğinde, oyuncunun yardım alabilmesi için oyunun durdurulmasını isterim.	5	4	3	2	1
17	siniflerinizde kimsede göremeden bane yakın olan rakibimin ayağına tekme atarım ya da saçını çekerim.	5	4	3	2	1
18	yenildiğim zaman başarısız olan takım arkadaşlarımı suçlarım.	5	4	3	2	1
19	kazansam da kaybetsem de oyundan sonra rakip takım oyuncusu ile el sıkışırım.	5	4	3	2	1
20	kazanmak için gerekirse hile yaparım.	5	4	3	2	1
21	rakibim güzel hareketler yaptığında onu güzel sözlerle veya elimle tebrik ederim.	5	4	3	2	1
22	rakibimin gözünü korkutmak için topa sert müdahale ederim.	5	4	3	2	1

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.12.2020•E.14054

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Ek-2

Sayı : E-10879717-050.01.04-14054
Konu : Kurul Kararı 14-4

02.12.2020

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 25.11.2020 tarihli ve E.13754 sayılı yazınız.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 01.12.2020 tarihli ve 14 sayılı toplantısında alınan 4 numaralı kararı ve değerlendirme formu yazımız ekinde sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Cevad SELAM
Kurul Başkanı

Ek:

- 1- Kurul Kararı (1 sayfa)
- 2- Değerlendirme Formu (1 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BEKV3HEJ7

Adres: Muş Alparslan Üniversitesi Köllüyük 49250- MUŞ

Tel: (0438) 249 49 49 Faks: (0438) 249 10 22

E-Posta: genel.sekretarlik@alparslan.edu.tr

Web Adresi: www.alparslan.edu.tr

Kap Adresi: alparslanuniversitesi@h01.kep.tr

Belge Doğrulama: <https://www.turkiya.gov.tr/mu-salparslan-universitesi-elektronik-belge-yonetim-sistemi-evrak-dogrulama>

Bilgi için: Yusuf ERBAY

Uzman: Bilgisayar İşletmeni

Tel No: (438) 249 49 49

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Toplantı Tarihi: 01.12.2020	Toplantı Sayısı: 14	Karar Sayısı: 8
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, Kurul Başkanı Prof. Dr. Cevad SELAM başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır. KARAR-4: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 25.11.2020 tarihli ve E.13754 sayılı yazısı okundu ve ekleri incelendi. Yapılan incelemeler sonucunda; Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü tez danışmanlığı Doç. Dr. Mustafa Önder ŞEKERÖĞLU tarafından yürütülen, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı 1720207012 numaralı tezi yüksek lisans öğrencisi Mesut OĞURLU'nun "Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı Edinmeleri Üzerindeki Etkileri" konulu tez çalışması Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından uygun görülmüş olup, durumun Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne bildirilmesine, Oy birliği ile karar verildi		
BAŞKAN (e-İmzalıdır) Prof. Dr. Cevad SELAM Kurul Başkanı		
ÜYE (e-İmzalıdır) Prof. Dr. Harun POLAT Fen Edebiyat Fakültesi Öğr. Üyesi	ÜYE (e-İmzalıdır) Doç. Dr. Hanifi KÖRKOCA SBF Öğr. Üyesi	ÜYE (e-İmzalıdır) Doç. Dr. Binyamin SARIKAYA Eğitim Fakültesi Öğr. Üyesi
ÜYE (e-İmzalıdır) Doç. Dr. Sedat KARDAS Fen Edebiyat Fakültesi Öğr. Üyesi	ÜYE (e-İmzalıdır) Doç. Dr. Mahmut SALMAZZEM İslami İlimler Fakültesi Öğr. Üyesi	ÜYE (e-İmzalıdır) Dr. Öğr. Üyesi Demet DENİZ YILMAZ Eğitim Fakültesi Öğr. Üyesi
ÜYE (İzinli) Dr. Öğr. Üyesi Recep YILMAZ İİF Öğr. Üyesi	ÜYE (e-İmzalıdır) Dr. Öğr. Üyesi Hasan TASALI SBF Öğr. Üyesi	

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU DEĞERLENDİRME FORMU

Araştırmanın Başlığı:	"Ortaokulda Verilen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Sportmenlik Davranışı Edinmeleri Üzerindeki Etkileri" adlı çalışma.
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih:	25.11.2020
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği tarih:	01.12.2020
Karar tarihi:	01.12.2020

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, sözcükler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gereke, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad soyad ve imzaları.

Başkan
(e-İmzalıdır)
Prof. Dr. Cevad SELAM

Üye
(e-İmzalıdır)
Prof. Dr. Hasan POLAT

Üye
(e-İmzalıdır)
Doç. Dr. Hanifi KÖRKOCA

Üye
(e-İmzalıdır)
Doç. Dr. Bünyamin SARIKAYA

Üye
(e-İmzalıdır)
Doç. Dr. Sedat KARDAS

Üye
(e-İmzalıdır)
Doç. Dr. Mehmet SALMAZZEM

Üye
(e-İmzalıdır)
Dr. Öğr. Üyesi Demet DENİZ YILMAZ

Üye
(İznilil)
Dr. Öğr. Üyesi Recep YILMAZ

Üye
(e-İmzalıdır)
Dr. Öğr. Üyesi Hasan TASALI

ÖZGEÇMİŞ

Mesut OĞURLU, Muş'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bitlis'in Güroymak ilçesinde tamamladı. 2016 yılı itibariyle Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda lisans eğitimini tamamladı. 2018 yılında Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi ABD'da Yüksek Lisans programına başladı ve halen bu programa devam eden Oğurlu, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.